

รายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น
ฉบับสมบูรณ์

โครงการ การพัฒนาแกนนำและสร้างเครือข่ายเยาวชน
ระดับตำบลกรีฑา ตำบลหัวยทราย

โดย นายเอกชัย จินจันทร์และคณะ

มีนาคม 2545

บอกรเล่าเพื่อความเข้าใจร่วมกัน

งานวิจัยเพื่อห้องถันเป็นกระบวนการที่คุณในชุมชนได้มาร่วมคิดทบทวนสถานการณ์ ตั้งค่าตาม วางแผน หาข้อมูล ทดลองทำ วิเคราะห์ สรุปผลการทำงานและหาคำตอบเพื่อปรับปรุงงานต่อไป" กล่าวคือ งานวิจัยเพื่อห้องถันเป็นเครื่องมือหนึ่งที่เน้นการให้ "คน" ในชุมชนเข้ามาร่วมในกระบวนการวิจัย ตั้งแต่การเริ่มคิด การตั้งค่าตาม การวางแผน และค้นหาคำตอบอย่างเป็นระบบเป็นรูปธรรม โดยเรียนรู้จากการปฏิบัติการจริง (Action Research) อันพาให้ชุมชนได้เรียนรู้ สร้างผลงาน มีความเก่งขึ้นในการแก้ปัญหาของตนเอง และสามารถใช้กระบวนการนี้ในการแก้ไขปัญหาอื่น ๆ ในห้องถัน โดยมีกระบวนการศึกษาเรียนรู้อย่างเป็นเหตุเป็นผล ดังนั้นจุดเน้นของงานวิจัยเพื่อห้องถัน จึงอยู่ที่ "กระบวนการ" มากกว่า "ผลลัพธ์" เพื่อให้ชาวบ้านได้ประโยชน์จากการ และให้งานวิจัย มีส่วนในการแก้ปัญหาของชาวบ้าน รวมทั้งเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นจริงในชุมชน ซึ่งจะต้องอาศัย "เวที" (การประชุม เท่านาน พูดคุยกันเดิม) เป็นวิธีการเพื่อให้คุณในชุมชน ทั้งชาวบ้าน ครู นักพัฒนา สมาชิกอบต. กรรมการสหกรณ์ น้ำราชการ หรือกลุ่มคนอื่นๆ เข้ามาร่วมหาร่วมใช้ "ปัญญา" ในกระบวนการวิจัย

"กระบวนการวิจัยเพื่อห้องถัน" หมายถึง การทำงานอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อตอบ "คำถาม" หรือ "ความสงสัย" บางอย่าง ดังนั้นสิ่งสำคัญคือประเด็น "คำถาม" ต้องคมชัด โดยมีการแยกแบบประเด็นว่า ข้อสงสัยอยู่ตรงไหน มีการทำ "ข้อมูล" ก่อนทำ มีการวิเคราะห์ความมาเชื่อถือของข้อมูล มีการ "วางแผน" การทำงานบนฐานข้อมูลที่มีอยู่ และในระหว่างลงมือทำมีการ "บันทึก" มีการ "ทบทวน" ความก้าวหน้า "วิเคราะห์" ความสำเร็จ และอุปสรรคอย่างสม่ำเสมอ เพื่อ "ก่อต" กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นอย่างมาให้ชัดเจน ในที่สุดก็จะสามารถ "สรุปบทเรียน" ตอบคำถามที่ตั้งไว้ แล้วอาจจะทำใหม่ให้ดีขึ้น ตลอดจนสามารถนำไปใช้เป็นบทเรียนสำหรับเรื่องอื่น ๆ หรือพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป ซึ่งทั้งหมดนี้กระทำโดย "ผู้ที่สงสัย" ซึ่งเป็นคนในห้องถันนั้นเอง ดังนั้นกระบวนการงานวิจัยเพื่อห้องถันจึงเป็นงานวิจัยอีกแบบหนึ่งที่ไม่ยึดติดกับระเบียบแบบแผนทางวิชาการมากนัก แต่เป็นการสร้างความรู้ในตัวคนห้องถัน โดยคนห้องถัน เพื่อคนห้องถัน โดยมุ่งแก้ไขปัญหาด้วยการทดลองทำจริง และมีการบันทึก และวิเคราะห์อย่างเป็นระเบียบ การวิจัยแบบนี้จึงไม่ใช่เครื่องมือทางวิชาการ ไม่ใช่ของศักดิ์สิทธิ์ที่ผูกขาดอยู่กับครูบาอาจารย์ แต่เป็นเครื่องมือธรรมชาติที่ชาวบ้านก็ใช้เป็น เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

สก.สานักงานภาค ได้ใช้วิธีการสนับสนุนงานวิจัยเพื่อห้องถันตามแนวคิดและหลักการดังกล่าวมาแล้วในระยะเวลาหนึ่ง พบว่า ชาวบ้านหรือทีมวิจัยส่วนใหญ่สามารถสะท้อนการดำเนินงานด้วยการบอกเล่าได้เป็นอย่างดี ในขณะเดียวกันก็พบว่า การเขียนรายงาน เป็นปัญหาที่สร้างความหนักใจให้แก่นักวิจัยเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นด้วยความกระหายนักถึงสถานการณ์ปัญหาดังกล่าว สก.สานักงานภาค จึงได้ปรับรูปแบบการเขียนรายงานวิจัย ให้มีความยืดหยุ่น และมีความง่ายต่อการนำเสนอผลงานออกมานิรูปแบบที่นักวิจัยถนัด โดยไม่ยึดติดในเรื่องของภาษาและรูปแบบที่เป็นวิชาการมากเกินไป ซึ่งเป้าหมายสำคัญของรายงานวิจัยยังคงมุ่งเน้นการนำเสนอให้เห็นภาพของกระบวนการวิจัยมากกว่า ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัย โดยกลไกสำคัญที่จะช่วยให้นักวิจัยให้มีความสามารถเขียนรายงานที่นำเสนอกระบวนการวิจัยได้ชัดเจนยิ่งขึ้น คือ ศูนย์ประสานงานวิจัย (Node) ในพื้นที่ ซึ่งท่านนักที่เป็นพี่เลี้ยงโครงการวิจัยมาตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งจบการทำงานวิจัย ดังนั้น Node จะรับรู้พัฒนาการของโครงการวิจัยมาโดยตลอด บทบาทการวิเคราะห์เนื้อหาหรือกิจกรรมของโครงการจึงเป็นการทำงานร่วมกันระหว่าง Node และนักวิจัย ซึ่งความร่วมมือดังกล่าว ได้นำมาซึ่งการถอดบทเรียนโครงการวิจัย สู่การเขียนมาเป็นรายงานวิจัยที่มีคุณค่าในที่สุด

อย่างไรก็ตาม รายงานวิจัยเพื่อห้องถัน อาจไม่สมบูรณ์แบบดังเช่นรายงานวิจัยเชิงวิชาการโดยทั่วไป หากแต่ได้คำตอบและเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการกระบวนการวิจัย ซึ่งท่านสามารถเข้าไปค้นหา ศึกษาและเรียนรู้เพิ่มเติมได้จากพื้นที่

คำนำ

การวิจัยเรื่องกระบวนการสร้างแกนนำเยาวชนและเครือข่ายเยาวชนระดับตำบล
กรณีศึกษา ตำบลห้วยหาราย เป็นโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของ
เยาวชนและทุ่มชนในการทำงาน มุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาแกนนำเยาวชนและการเสริมสร้างเครือ
ข่ายเยาวชนในการแก้ไขปัญหาเยาวชน ได้ดำเนินการขึ้นระหว่างเดือนพฤษภาคม 2543 ถึง
เดือนมีนาคม 2545 เมื่อการดำเนินงานเสร็จสิ้น ทีมงานวิจัยจึงได้จัดทำเอกสารรายงานฉบับนี้ขึ้น
เพื่อเป็นการสรุปผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

ทีมงานวิจัยได้เขียนรายงานตามวิธีการ และขั้นตอนการดำเนินงานโดยแบ่ง
ออกเป็น 8 บท คือ บทที่ 1 ครอบคิด สมมติฐาน บทที่ 2 บริบททุ่มชนและกระบวนการฯรวม
กลุ่ม/บทเรียนการทำงานของกลุ่มเยาวชนอักษรใน บทที่ 3 กระบวนการสร้างความร่วมมือกับทุ่ม
ชนในการทำงานด้านเด็กและเยาวชน บทที่ 4 การวิเคราะห์ปัญหาเยาวชนและการสร้างเป้า
หมายการทำงานร่วมกัน บทที่ 5 การคัดเลือกแกนนำเยาวชน / การพัฒนาแกนนำเยาวชนและ
การวางแผนจ้างเยาวชน บทที่ 6 ภาคปฏิบัติการแกนนำกลุ่มเด็กและเยาวชน บทที่ 7 การสร้าง
เครือข่ายเยาวชนระดับตำบล บทที่ 8 บทสรุปวิเคราะห์ผลการพัฒนาศักยภาพเยาวชนและการ
สร้างเครือข่ายแกนนำเยาวชนระดับตำบล

ในการดำเนินการครั้งนี้ทีมงานวิจัยขอขอบคุณทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องตลอดระยะเวลา
ในการดำเนินงานในการให้การสนับสนุนและให้ความร่วมมือจากโครงการสำเร็จลุล่วงด้วยดี ทาง
ทีมงานวิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าประสบการณ์ องค์ความรู้ บทเรียนที่เกิดขึ้นจากโครงการจะเป็น
ประโยชน์ต่อการทำงานด้านเด็กและเยาวชนต่อไป

(นายเอกชัย จินาจันทร์)

สารบัญ

หน้า

บทที่ 1 ครอบคิด สมมุติฐาน	1
บทที่ 2 บริบทชุมชน กระบวนการรวมกลุ่ม	16
บทเรียนการทำงาน	
บทที่ 3 กระบวนการสร้างความร่วมมือกับชุมชน	26
บทที่ 4 การวิเคราะห์ปัญหาเยาวชนและ	32
การสร้างเป้าหมายการทำงาน	
บทที่ 5 การคัดเลือกและพัฒนาแกนนำ	43
การวางแผนงานเยาวชน	
บทที่ 6 ภาคปฏิบัติการแกนนำกลุ่มเด็กและเยาวชน	56
บทที่ 7 การสร้างเครือข่ายเยาวชนระดับตำบล	68
บทที่ 8 บทสรุปวิเคราะห์	73

บทที่ 1 กรอบคิด สมมติฐานการวิจัย

1. หลักการและเหตุผล

ภายใต้สถานการณ์ของสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เชื่อมโยงกันอย่างกว้างขวางเป็นยุคโลกไร้พรมแดน กิจกรรมระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมโลก ซึ่งมีผลอย่างใหญ่หลวงต่อสังคมไทย จากสังคมเกษตรกรรมแบบพ่ออยู่พอกินเปลี่ยนมาเป็นเกษตรอุตสาหกรรมผลิตเพื่อขาย และมีการเกษตรเช่นนี้เกิดความล้มเหลว ผลผลิตตกต่ำเกิดภาวะหนี้สินและการสูญเสียที่ดินทำกินของเกษตรกร ในภาคอุตสาหกรรมเติบโตอย่างรวดเร็ว พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ปรับวิธีการเรียนการสอนไม่ทันต่อสภาพสังคมสมัยใหม่ นั่นคือการเรียนรู้ไม่ได้ถูกน้ำไปใช้เพื่อแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน จากสภาพดังกล่าวได้ก่อปัญหาให้กับเยาวชนมากขึ้นเรื่อยๆ เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาโรคเอดส์ ความรุนแรง โสเกนีเด็ก เด็กเรื่อง ถูกเอกสารดูถูก เบียดเบี้ยวทางเพศและด้านแรงงาน ค่านิยมตามแฟชั่นที่ไม่เหมาะสมกับวิถีชีวิต ฯลฯ

จากสถานการณ์ดังกล่าวชุมชนเองได้รับผลกระทบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ชุมชนและครอบครัวในชนบทก็เปลี่ยนแปลงไปมีเวลาให้กับลูกน้อยลง ความสัมพันธ์ในครอบครัวเปลี่ยนไป ลูกใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ที่โรงเรียนและขาดที่ปรึกษา ขาดประสบการณ์ ขาดทักษะในการคิดตัดสินใจ ตกอยู่ในอุบัติเหตุต่างๆ ได้แก่ ยาเสพติด ภัยธรรมชาติ ภัยมนุษย์ ภัยมนุษย์ที่ไม่พร้อมและไม่ป้องด้วยความรุนแรง เป็นแก๊ง แสดงออกด้วยความรุนแรงและสร้างผลกระทบต่อผู้อื่น สำหรับชุมชนส่วนใหญ่ยังไม่คิดถึงเรื่องการพัฒนาอย่างเด็กและเยาวชนให้เกิดความเข้มแข็ง ละเลยต่อการแก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิตของเด็ก เยาวชนและคนในชุมชน การพัฒนาแก่น้ำและสร้างเครือข่ายเยาวชนระดับตำบลเป็นการเปิดโอกาสให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมท่อนปัญหา และแนวทางแก้ไขได้อย่างชัดเจนและตรงกับปัญหา รวมถึงการสร้างส่วนร่วมกับชุมชนจะทำให้เกิดการแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน

กลุ่มเยาวชนอัคตินีเป็นกลุ่มเยาวชนในชุมชนที่ก่อตั้งโดยองค์กรพัฒนาเอกชนได้เริ่มการทำงานด้านการแก้ไขปัญหาและพัฒนาเยาวชน ได้ทำโครงการวิจัยเชิงพัฒนาเรื่อง “กระบวนการสร้างแก่น้ำเยาวชนและเครือข่ายเยาวชนระดับตำบล” ขึ้น มุ่งเน้นศึกษากระบวนการสร้างแก่น้ำเยาวชนและการสร้างเครือข่ายเยาวชนเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ บทเรียนในการพัฒนาการทำงานด้านเยาวชน โดยมีความเชื่อพื้นฐานในการทำงาน คือ

- การพัฒนาคนเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน และ การพัฒนาแก่น้ำเยาวชนก็เป็นด้านหนึ่งของการวางแผนฐานงานพัฒนา

- มนุษย์สามารถพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพถ้ามีกระบวนการที่เหมาะสม การพัฒนาเยาวชนที่เหมาะสมส่งผลให้เยาวชนมีความเข้มแข็งแก่ปัญหาของตัวเองได้

2. เป้าหมาย

เพื่อพัฒนาแก่นำเยาวชนให้มีความเข้มแข็ง มีทักษะ ความรู้ ความเข้าใจที่จะแก้ไขปัญหาของตัวเองได้ มีการรวมตัวกันทำงานและขยายเครือข่ายการทำงานอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ในชุมชน

3. คำาณหลักในการวิจัย

กระบวนการพัฒนาแก่นำเยาวชนระดับชุมชนและการสร้างเครือข่ายเยาวชนระดับตำบลเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาของเยาวชนในชุมชนเป็นอย่างไร

3.1 คำาณรองในการวิจัย

1. รูปแบบโครงสร้างความร่วมมือของเยาวชนและชุมชนที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัญหาของเยาวชนในชุมชนควรเป็นอย่างไร
2. เงื่อนไขและปัจจัยของเยาวชนที่จะเข้ามามีส่วนร่วมกับกลุ่มหรือเครือข่ายเยาวชนแก่นำในการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนในชุมชนมีอะไรบ้าง
3. กระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการทำงานด้านเด็กและเยาวชนในชุมชนควรเป็นอย่างไร
4. เงื่อนไขและปัจจัยของชุมชนที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนในชุมชนร่วมกับกลุ่มและเครือข่ายเยาวชนมีอะไรบ้าง

4. วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อศึกษาระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและเยาวชนในการทำงานด้านเด็กและเยาวชนระดับชุมชนและเครือข่ายเยาวชนระดับตำบล
2. เพื่อวิเคราะห์ข้อจำกัดและศักยภาพของเยาวชนในการทำงานด้านเด็กและเยาวชน
3. เพื่อหารูปแบบและกลไกในการทำงานพัฒนาแก่นำเยาวชนระดับชุมชน และการสร้างเครือข่ายเยาวชนระดับชุมชน

5. สมมติฐานการวิจัย

การพัฒนาแก่นำเยาวชนจะสำเร็จได้ต้องใช้ส่วนร่วมของทุกฝ่ายในชุมชนร่วมมือกัน โดยมีกระบวนการเรียนรู้แลริมสร้างทักษะด้านต่างๆ อย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงสภาพปัญหาและ

รวมชาติของเยาวชนเป็นสำคัญ เมื่อยouthสามารถพัฒนาตัวเองได้ในระดับหนึ่ง รวมตัวกันเป็นเครือข่ายความร่วมมือในการทำงานจะเกิดการขยายผลการทำงาน มีความต่อเนื่องและยั่งยืนภายใต้การสนับสนุนของชุมชนเอง

6. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันเบื้องต้น

(จากประมวลสูปโภคกรรมแห่งราชอาณาจักรเยาวราชปี 2000 โดยการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการของแกนนำเครือข่ายเยาวชนภาคเหนือตอนบนเดือนพฤษจิกายน 2542)

1. ปัจจัยทางวัฒนธรรม / ค่านิยม

ສາເໜີແລະສກາພປໍ່ນູ້ທາ

ปัญหาค่านิยมทางการศึกษา เนื่องจากต้องการความเพื่อนร่วมเดินทางเข้าโรงเรียนที่มีชื่อเสียงเข้าใจผิดว่ามีระบบการเรียนการสอนที่ดี ให้ความรู้ได้มากกว่าโรงเรียนที่ไม่เป็นที่รู้จัก ทำให้เสียค่าใช้จ่ายสูงและโรงเรียนในท้องถิ่นขาดความสนใจจากเยาวชนและผู้ปกครอง

ปัญหาการมีครัวกินโรงเรียน เนื่องจากความอยากรู้ อยากลอง การมีครัวเป็นไปเพื่อความสนุก

ปัญหาตามสมัยนิยม เยาวชนขาดการวิเคราะห์สืบ ทำให้เยาวชนตามกระแสได้ง่ายเป็นการ

บริโภคแบบตะวันตก

ปัญหาของการสืบทอดวัฒนธรรมดั้งเดิม

รับวัฒนธรรมตะวันตกมากเกินไป รักษาไม่เปิด

โอกาสให้มีการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ไม่มีการบรรจุเรื่องของท้องถิ่นไว้ในหลักสูตรการศึกษา ทำให้เยาวชนดำเนินชีวิตไปอย่างไม่สอดคล้องเหมาะสมกับชุมชน

2. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

ສາເໜີແລະສາພປໍ່ນາ

พ่อแม่บางครอบครัวไม่มีเงินที่จะส่งลูกเรียนทำให้ลูกไม่มีความรู้เพื่อหารายได้มาเสริมแก่ครอบครัว การจับการศึกษาที่ไม่สูงจะทำให้ไม่ได้งานที่ดี นอกจานนี้พ่อแม่ยังคาดหวังให้ลูกได้งานทำในเมือง แต่เมื่อลูกเรียนจบแล้วไม่มีงานรองรับ ก็ต้องกลับไปอยู่บ้านเช่นเดิม โดยไม่ได้ทำงานใดที่บ้านเนื่องจากนักศึกษาที่จบมา มักจะคิดว่าตนเองมีศักยภาพสูง จึงพยายามเลือกงานที่ดีที่สุด ทำให้เกิดปัญหาการว่างงานได้

3. ปัญญาสेपติด

ສາເໜີແລະສກາພປໍ່ນູ້ທາ

ปัญหาความต้องการการยอมรับ มีความอยากรู้ อยากรลอง ต้องการให้เพื่อนยอมรับ “ไม่มีความ
มั่นใจในตนเอง รวมทั้งไม่มีการให้คำปรึกษาที่ดีจึงเกิดพฤติกรรมทำตัวเป็น

ปัญหาการเรียน ผู้ที่อ่านหนังสือเตรียมตัวสอบไม่ทัน อ่านหนังสือไม่จบ จะพึงยาเสพติดเพื่อให้อ่านหนังสือได้ทัน ใช้ไปนานๆ จึงติด เลิกไม่ได้

ปัญหาครอบครัว พ่อแม่ไม่รับฟังความคิดเห็นของลูก ไม่มีเวลาให้ลูก พ่อแม่ทະเลาภักน้ำทำให้ลูกขาดความอบอุ่น สงผลให้ลูกขักชวนไปเสพยาได้ง่าย

ปัญหาการยอมรับสิ่งสเปติดบางประเภท และให้ได้โดยไม่มีความผิด เมื่อสเปติดจึงเพิ่มปริมาณจากจำนวนน้อยๆ ไปสูงจำนวนที่มากขึ้นเรื่อยๆ ทำให้มีโอกาสในการทดลองยาสเปติดชนิดอื่นๆ เนื่องจากคุณเคยกับการใช้สารสเปติดบางประเภทอยู่แล้ว

ปัญหาผู้ใช้แรงงาน จะใช้ยาบ้าซ้ายให้ทำงานได้มากขึ้นเมื่อหนึ่งลักษณะจากการทำงานหนัก และต้องการให้สามารถทำงานได้มากๆ ซึ่งจะทำให้ได้รับค่าตอบแทนจำนวนมาก

ปัญหาความยากจน เนื่องจากการไม่มีเงินใช้จ่ายในครอบครัวจึงหันไปขายยาสเปติด ซึ่งต่อมาจะส่งผลถึงการสเปดด้วย

ปัญหาภายในหมู่บ้าน บางหมู่บ้านมีการค้าขายและนำไปใช้อย่างเป็นเรื่องธรรมดานี้เป็นตัวอย่างให้แก่เด็ก ไม่มีการปราบปรามจากผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องเนื่องจากเจ้าหน้าที่มีส่วนร่วมด้วย และปัญหาจากบรรพบุรุษที่ใช้ยาสเปติด เช่น พ่อแม่มีการสูบผันจะทำให้มีการสืบทอดการสูบผันถึงลูกหลาน

4. ปัญหาโรคเอดส์

สาเหตุและสภาพปัญหา

ปัญหาการใช้ยาสเปติด จากการใช้ยาสเปติดแบบฉีดร่วมกัน การกินเหล้าทำให้ขาดสติ เมื่อมีเพศสัมพันธ์จะไม่มีการป้องกัน

ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่ป้องกัน เป็นการไว้วางใจคุณอน คิดว่าเป็นเพื่อนกัน และคิดว่าคุณอนไม่มีเพศสัมพันธ์กับผู้อื่น มีบางรายไม่กล้าใช้ถุงยางอนามัยเพราะอยาเพื่อน ในบางรายไม่มีความรู้เรื่องการป้องกันเอดส์ในการมีเพศสัมพันธ์และซึ่งอาจส่งผลให้ตั้งครรภ์ บางรายมีความรู้แต่ไม่เห็นความสำคัญขาดทักษะการประเมินโอกาสและพฤติกรรมเสี่ยง

ปัญหาสามี / ภรรยาติดเชื้อ ลูกที่เกิดออกมากไม่ติดเชื้อก็จะถูกมองว่าเป็นผู้ติดเชื้อไปด้วย

ปัญหาการขายบริการ เพราะมีหนี้สิน ความยากจนและเพื่อหาเลี้ยงครอบครัว

ปัญหาการตรวจเลือด เยาวชนไม่มีการตรวจเลือดก่อนแต่งงาน พ่อแม่ที่แต่งงานแล้วไม่มีการตรวจเลือดก่อนตั้งครรภ์ทำให้ลูกติดเชื้อ

ปัญหาการวนรงค์ ยังขาดการให้ข้อมูลที่รอบด้านเรื่องเพศศึกษาอย่างเพียงพอที่จะให้เยาวชนได้ตัดสินใจและหาทางเลือกในการป้องกันตัวเองได้

ปัญหาผู้ติดเชื้อไม่ได้รับการยอมรับ สังคมไม่ยอมรับการอยู่ร่วมกับผู้ติดเชื้อ ผู้ติดเชื้อไม่มีอาชีพ เพราะช่วงบ้านไม่ให้ทำงาน ผู้ติดเชื้อบางรายปิดบังไม่ให้ครัวเรือนทำให้เกิดการแพร่กระจายเชื้อมากขึ้น

ปัญหาผู้ได้รับผลกระทบจากเอดส์ ลูกที่พ่อแม่ติดเชื้อถูกวางเกี่ยจในโรงเรียน ช่วงบ้านไม่มีความรู้เรื่องการติดต่อ ทำให้เกิดปัญหาเด็กที่ติดเชื้อเข้าโรงเรียนไม่ได้ เพราะช่วงบ้านคนอื่นพาลูกออกจากโรงเรียนที่อื่น เพราะกลัวจะติดโรคเอดส์

5. ปัญหาการละเมิดทางเพศ

สาเหตุและสภาพปัญหา

ปัญหาความไว้วางใจ เด็กบางคนถูกกลั่นละเมิดทางเพศ เช่น การข่มขืน อนาจารจากคนใกล้ตัว เช่น พ่อ แม่ ญาติ อาจารย์ และเพื่อนเพริ่งความไว้วางใจหรือด้วยความไว้เดียงสา รู้เท่าไม่ถึงกัน

ปัญหาลิทธิเด็ก เยาวชนไม่รู้ถึงลิทธิที่ตนเองมีอยู่

ปัญหาทัศนคติปฏิปิริ / ชาย ค่า尼ยมที่ผู้ชายมีแฟนและมีเพศสัมพันธ์มากแล้วดูเก่ง น่ายกย่องทำให้โอกาสเสี่ยงในการติดเชื้อของผู้ชายมีสูงและมีโอกาสในการกระทำละเมิดทางเพศสูง เพราะสังคมยอมรับการมีเพศสัมพันธ์ของผู้ชายแม้จะมีเพศสัมพันธ์นั้นจะเป็นการบังคับ ขึ้นใจก็ตาม ส่วนผู้หญิงต้องรักเดียวใจเดียว มีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายคนในนแล้วต้องอยู่กับชายผู้นั้นคนเดียวทำให้ผู้หญิงขาดโอกาสในการเลือกเมื่อถูกละเมิดทางเพศจากผู้ชาย และหากผู้หญิงมีการต่อรองให้มีการป้องกันก็จะถูกมองว่าเป็นผู้หญิงที่มีความชำนาญใน การมีเพศสัมพันธ์ หรือเคยมีเพศสัมพันธ์มาก่อน

6. ปัญหาสัญชาติ

สาเหตุและสภาพปัญหา

ปัญหาการเลือกปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่ ไม่มีสิทธิในเรื่องของการได้รับการบริการจากรัฐ เช่น การรักษาพยาบาล การศึกษา สาธารณูปโภค เอกสารสิทธิ์ (โฉนด, หลักฐาน)

ปัญหาถูกควบคุม ผู้ที่ไม่มีบัตรประชาชน ไม่มีสัญชาติไม่สามารถออกอพยพที่หรือเข้าเมืองมาขายแรงงานได้ จะถูกตั้งไว้จับ

ปัญหาศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ผู้ที่ไม่มีสัญชาติจะขาดความมั่นคงทางด้านจิตใจ ไม่มีภาคภูมิใจในความเป็นชนเผ่า ใช้ชีวิตอยู่บนความไม่เท่าเทียมระหว่างชาวเข้ากับชาวพื้นราบ

ปัญหาซึ่งมองว่าในการขอสัญชาติ หน่วยงานรัฐมีการเรียกร้องเงินในการทำบัตร มีการซื้อขายบัตรประชาชน

ปัญหาการสื่อสาร ส่วนใหญ่สื่อสารภาษาไทยไม่ชัด จึงเกิดความยากลำบากในการติดต่อกับผู้อื่น โดยเฉพาะในการทำเอกสารราชการ

7. ปัญหาการศึกษา

สาเหตุและสภาพปัญหา

ปัญหาความยากจน บางครอบครัวมีลูกมาก ไม่สามารถส่งเสียให้เรียนได้ เด็กในชนบทไม่มีเงินจะไปเรียน ต้องดูแลพ่อแม่และน้องรวมทั้งต้องช่วยพ่อแม่ทำงานที่บ้าน ในบางพื้นที่โรงเรียนอยู่ไกลบ้านหากจะเรียนต้องอาศัยอยู่หอพัก ซึ่งครอบครัวยากจนไม่มีเงินเพียงพอต่อค่าใช้จ่ายที่มีทั้งค่าเล่าเรียน ค่าอาหารและค่าที่พักเยาวชนบางส่วนจึงไม่ได้เรียนต่อ

ปัญหาครอบครัว ครอบครัวไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา ผู้ปกครองต้องการให้ลูกมาช่วยงานที่บ้าน เช่น ปลูกผัก ทำเกษตร ผู้ปกครองต้องการให้ลูกศึกษาภารกิจการของครอบครัวและสืบทอดกิจการต่อไป

ปัญหาความเชื่อ คิดว่าลูกผู้ชายเรียนหนังสือจบแล้วก็ต้องตกงาน ส่วนผู้หญิงเรียนจบก็ต้องแต่งงานไม่ได้ เนื่องจากความรู้ที่เรียนมาไปใช้ประโยชน์ จึงไม่เห็นความจำเป็นที่จะให้ผู้หญิง และผู้ชายได้รับการศึกษาสูง

ปัญหาโอกาสในการเลือกเรียน พ่อแม่คาดหวังให้ลูกเรียนในสถาบันที่มีชื่อเสียง เมื่อต้องเอนหนានี้จะไม่สนใจสนับสนุนให้ลูกเรียนสิ่งที่ลูกชอบแต่จะบังคับให้ลูกเรียนในสาขาวิชานั้นที่พ่อแม่คิดว่าอนาคตของลูกจะไปได้ดีโดยไม่คิดว่าลูกจะชอบหรือถนัดหรือไม่

ปัญหาไม่อยากรีียน เกิดจากเด็กไม่อยากรีียนเอง เพราะมองไม่เห็นคุณค่าและประโยชน์ใน การได้รับการศึกษา

ปัญหาเงินทุน การให้ทุนการศึกษาไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และไม่ทั่วถึงคนที่ยากจน เยาวชนที่ได้รับเงินกู้เพื่อการศึกษา นำเงินที่ได้จากเงินกู้ไปใช้อย่างอื่นซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับการเรียน เช่น ใช้ซื้อของที่

สังคมศนัย ใช้อย่างฟุ่มเฟือย และไม่ได้นำไปใช้กับการเรียน เป็นต้น และมีปัญหาจากเยาวชนที่ภูมิจิ้น ไปแล้วไม่ยอมใช้หนึ่งคืนทำให้ทางรัฐบาลตัดงบของสถาบันนั้นลง ทำให้มีทุนสำหรับนักศึกษาน้อยลง รวมทั้ง รัฐบาลลดวงเงินการกู้ยืมเพื่อการศึกษาทำให้นักเรียน นักศึกษามีเงินไม่พอค่าใช้จ่ายในการศึกษา และประเด็นที่สำคัญคือการไม่มีระบบตรวจสอบเพื่อการนำไปใช้เกี่ยวกับการศึกษาอย่างแท้จริง

ปัญหาการขาดโอกาสในการศึกษา มากเกิดขึ้นกับโรงเรียนที่อยู่ในชนบท เช่น ครูไม่พอ อุปกรณ์ การเรียนไม่พอ

ปัญหาคุณภาพครู การพัฒนาระบบโครงสร้างการศึกษาไทยที่มีการผลิตครูอุบัติโดยไม่ได้คุณภาพ

ปัญหาระบบการศึกษา ระบบการศึกษาที่เน้นระบบทุนนิยม เน้นระบบอุตสาหกรรม เป็นการสอนเฉพาะด้าน มีหลักสูตรเดียวทั่วประเทศ เป็นการศึกษาที่ไม่นำไปสู่การมองเห็นคุณค่าของชีวิต การเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถพึงตนเองได้โดยเฉพาะเมื่อต้องการ

8. ปัญหาสิทธิเด็ก

สาเหตุและสภาพปัญหา

ปัญหาสิทธิในการแสดงออก ผู้ใหญ่ไม่รับฟังความคิดเห็นและความสามารถของเด็ก ถูกผู้ใหญ่ห้ามไม่ให้แสดงออก ถูกว่าเป็นเด็กที่ก้าวร้าว ไม่มีมารยาท อาจจะตีกรอบให้เด็ก ให้เด็กอยู่ในคำสั่ง “ห้าม” ไม่เคารพสิทธิความเป็นส่วนตัวของเด็ก เช่น ขอบอ่านจดหมายส่วนตัวโดยที่ลูกยังไม่ได้อ่าน

ปัญหาสิทธิในการเลือกเรียน ถูกคาดหวังและกดดันเรื่องการเรียนจากผู้ปกครอง คือผู้ปกครองหวังว่าลูกจะได้คะแนนดีโดยไม่ได้คิดถึงความรู้สึกของลูก ลูกชอบที่จะเรียนอย่างหนึ่งแต่พ่อแม่อยากจะให้ลูกเรียนอีกอย่างหนึ่ง ถ้าไม่เรียนตามที่พ่อแม่ต้องการก็จะไม่มีโอกาสได้เรียน และพ่อแม่จะตำหนิลูกที่สนใจทำกิจกรรม

ปัญหาการใช้สื่อ ใช้ที่สาธารณะ เยาวชนมักไม่ได้รับความสังคม ความร่วมมือในการผลิตสื่อหรือใช้ที่สาธารณะเมื่อยาวนานต้องการทำกิจกรรม เพราะผู้ใหญ่ไม่เห็นความสำคัญของเยาวชนและเยาวชนก็ไม่สามารถต่อรองกับผู้ใหญ่ได้

ปัญหาโอกาสทางการศึกษา ครอบครัวมีฐานะยากจนไม่สามารถส่งลูกเรียนได้ พ่อแม่เห็นว่าลูกเรียนไม่ไหวจริงๆ จึงให้ออกจากโรงเรียน รู้สึกไม่มาตราการสำหรับผู้มีความพิการ

ปัญหาถูกกระทำ เด็กและเยาวชนที่ไม่มีผู้ดูแล ถูกทอดทิ้ง ไม่มีครรภ์ใจทำให้เกิดปัญหาทางสังคมมากขึ้น เช่น เด็กเรื่อง ขายบริการ เป็นต้น ถูกทำร้ายร่างกายจากพ่อแม่ โดยอาจมาจากที่พ่อแม่ทะเลาะวิวาทกันแล้วมาลงที่ลูกโดยไม่มีเหตุผล

ปัญหาแรงงาน ถูกใช้แรงงานเกินเหตุ เช่น เด็กที่ต้องออกมารаНขายพวงมาลัยตอนกลางคืน กว่าจะได้เงินก็ต้องแล้ว ถ้าไม่ได้เงินมากพ่อแม่ก็ให้ไปขายพวงมาลัยต่อ / เอกลูกมาเป็นขอกทาน

7. เงื่อนไขและข้อจำกัดของการเข้ามามีส่วนร่วม

(จากการสรุปบทเรียนและประสบการณ์การทำงานจากกลุ่มเยาวชนสักกิ้น 2543)

* เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ เยาวชนบางส่วนที่ต้องทำงานตั้งแต่อายุยังน้อย օอจากกระบวนการศึกษา เนื่องจากความจำเป็นของเศรษฐกิจครอบครัวหรือบางส่วนต้องหารายได้ระหว่างการศึกษา ทำให้ขาดโอกาสในการเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกับกลุ่มเยาวชนสักกิ้น

* เงื่อนไขของครอบครัว เช่น ครอบครัวไม่สนับสนุนการทำกิจกรรมนอกราชการเรียน มองว่าเป็นการเสียเวลาและส่งผลกระทบเรื่องการเรียนและจะนำไปสู่ปัญหาซ้ำซาก โดยเฉพาะผู้ปกครองของเยาวชนหญิงจะไม่อนุญาติให้บุตรหลานเข้าร่วมกิจกรรม

* ผู้นำชุมชนและองค์กรท้องถิ่น การพัฒนาของผู้นำและองค์กรท้องถิ่นยังเน้นที่การพัฒนาเรื่องโครงสร้างพื้นฐาน ยังไม่ให้ความสนใจในการพัฒนาคน ยังยึดติดกับแนวคิดการพัฒนาแบบเก่าที่ไม่เชื่อให้เกิดการพัฒนาเยาวชน ไม่มีการสนับสนุนด้านเยาวชนอย่างเต็มที่ทั้งด้านงบประมาณและบุคลากร

* การศึกษา เป็นการศึกษาที่มุ่งไปสู่ระบบอุดมศึกษาและมีการแข่งขันสูงทำให้เกิดความกดดันกับเยาวชนและการศึกษาแบบท่องจำ ไม่สอนให้เด็กคิดเป็นทำให้ขาดสำนึกทางด้านการพัฒนาสังคม ไม่มีความสนใจในการแก้ไขปัญหาของชุมชนและปัญหาสาธารณสุขเนื่องครุภิจและการประกอบอาชีพเพียงอย่างเดียว

* บริบทสังคม การที่สังคมไทยยึดถือระบบอาชูโส เด็กต้องเชือฟังผู้ใหญ่ทำให้เยาวชนขาดโอกาสในการแสดงความคิดเห็นและขาดอิสรภาพทางความคิด พื้นที่ทางความคิดของเยาวชนยังมีน้อยมากในปัจจุบัน

* สื่อ สื่อมือถือพลามากในเยาวชน มีผลต่อความเชื่อ ค่านิยมและพฤติกรรมของเยาวชน เช่น แฟชั่น การแต่งตัว การซื้อสินค้า และการปฏิบัติตัวในวิธีชีวิตซึ่งบางครั้งไม่เหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่ของตนเอง ขาดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นและวัฒนธรรมของตนเอง มีการใช้จ่ายฟุ่มเฟือยเกินฐานะ เกินความจำเป็น

* กระบวนการทำงานของผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเยาวชน ที่ไม่ได้ให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง เพียงมีส่วนร่วมเฉพาะระดับกิจกรรม ทำให้ขาดความเข้าใจอย่างแท้จริงและไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ขาดความภูมิใจและความตื่นเนื่องในการทำงานระยะยาว

8. รูปแบบโครงสร้างการรวมกลุ่มการทำงานของเยาวชนในปัจจุบัน

* การรวมกลุ่มตามธรรมชาติโดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกันเป็นระบบแบบไม่เป็นทางการ การทำงานเป็นไปตามความต้องการและความพร้อมของกลุ่ม

* กลุ่มเยาวชนที่จัดตั้งโดยโครงสร้างอำนาจชี้ชี้ เช่น กลุ่มเยาวชนประกอบอาชีพจากการจัดตั้งของพัฒนาชุมชน และกลุ่มหนุ่มสาวที่เกิดจากการจัดตั้งของผู้ใหญ่บ้าน (กลุ่มหนุ่มสาวบางส่วนรวมตัวกันโดยเยาวชนเอง หรือ บางส่วนเกิดจากการสนับสนุนของชุมชน เช่น วัดและโรงเรียน)

* กลุ่มเยาวชนที่มีพี่เลี้ยงหรือสนับสนุนโดยองค์กรพัฒนาเอกชน มีรูปแบบการทำงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์กรเป็นส่วนใหญ่

* สถาบันเยาวชนเป็นรูปแบบการทำงานที่มีโครงสร้างคล้าย อบต. มีการเลือกตั้ง มีคณะกรรมการบริหาร มีวาระการดำเนินงาน อาจมีการสนับสนุนทั้งจากภาครัฐ เอกชนและชุมชน

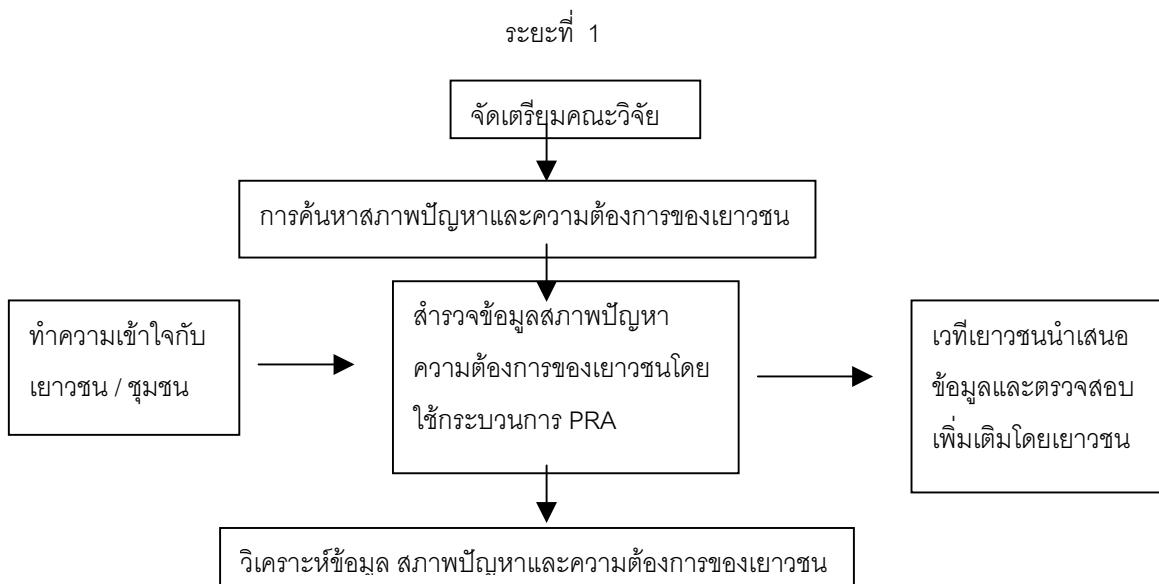
9. ครอบความคิดในการวิจัย

การวิจัยเพื่อท้องถิ่น

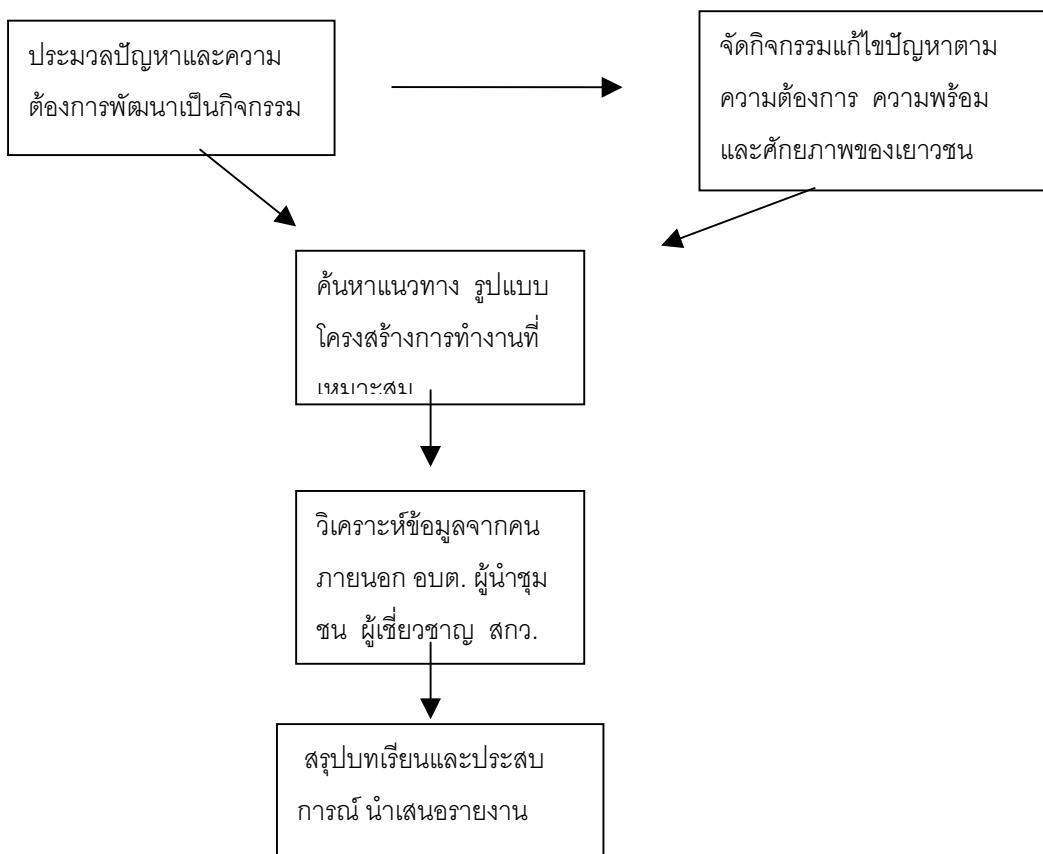
ปรากฏการณ์ทางสังคมที่หลากหลายขึ้น ในการจัดทำแผนปฏิบัติการจะต้องตั้งคำถามให้ทีมวิจัยพิจารณากระบวนการทางสังคม ดูวิธีคิดของชาวบ้าน ดูต้นทุนทางสังคมของชุมชน โดยการยึดความหลากหลาย ทุกมิติ ทั้งอุดมการณ์อำนวย มิติชุมชน วัฒนธรรมประเพณี รวมทั้งการกำหนดกิจกรรมที่จะทำให้ชาวบ้านมองว่า “เป็นธรรม” ที่ชาวบ้านจะต้องดูแลด้วยตนเอง ผู้ประสานงานอาจจะช่วยตั้งคำถามเพื่อให้เกิดความชัดเจนขึ้น เพิ่มเติมข้อมูล แลกเปลี่ยนประสบการณ์ แลกเปลี่ยนยุทธศาสตร์ แต่ผู้ประสานงานมิได้เป็น “ผู้ทำ” เป็นเพียงผู้กระตุ้นประสาน (facilitator) ให้เกิดการสนทนาวิวัฒนาท่วงทีมวิจัยและผู้เกี่ยวข้องผู้ประสานงานเป็นผู้ตั้งคำถาม ให้ข้อสังเกต ให้ข้อมูลเพื่อให้เกิดการคิดให้รอบคอบ ในระยะแรกผู้ประสานงานจะช่วยเขียนผู้ที่เข้าตาแต่ครั้งต่อไปชาวบ้านจะต้องป้องกันไม่ให้ผงเข้าตาอีกด้วยตนเอง ผู้ประสานงานต้องกระตุ้นให้เกิดอิสระทางความคิด เกิดความภาคภูมิใจที่จะคิดเอง “ให้อยู่ในสายเลือด มิใช่เขาแบ่งมาพอก” และท้ายที่สุดชาวบ้านเป็นผู้ตัดสินใจเลือกทางเดินเอง (ปิยะวัติ บุญหลง และคณะ, 2543)

การวิจัยเพื่อการพัฒนาชุมชนแบบการทำมีส่วนร่วมที่เหมาะสมกับเยาวชนในชุมชนบทครั้นนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยเยาวชนกลุ่มเป้าหมายมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) เป็นงานวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยมีเป้าหมายของการวิจัยอยู่ที่การให้เยาวชนได้เรียนรู้ สภาพปัญหาของตนเองและชุมชน และเกิดทักษะที่สามารถคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น การวิจัยครั้นนี้วิจัยจะใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมให้เยาวชนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้ที่สนุกและสร้างสรรค์ และเรียนรู้จากองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นแนวทางในการปฏิบัติการวิจัย ในการวิจัยจะประสานงานสร้างส่วนร่วมกับชุมชนอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง

กรอบวิธีการดำเนินงานวิจัย

ระยะที่ 2

นิยามศัพท์

เยาวชนกลุ่มเป้าหมาย หมายถึง เยาวชนที่มีอายุ 13-25 ปี ทั้งที่อยู่ในระบบการศึกษาและนอกระบบการศึกษา รวมถึงเยาวชนที่ทำงาน เยาวชนกลุ่มเสี่ยงต่อยาเสพติด / โรคเอดส์ เยาวชนที่มีปัญหาครอบครัวและอื่นๆ ที่อาศัยอยู่ในชุมชนตำบลหัวยทราย

ทีมงานวิจัย หมายถึง แกนนำเยาวชน 16 คน จาก 8 หมู่บ้านฯ ละ 2 คน ผู้หญิง 1 คน ผู้ชาย 1 คน ที่ได้รับการพัฒนาและเสริมศักยภาพเป็นผู้ปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่หมู่บ้านของตนเองและระดับตำบล

แกนนำเครือข่ายเยาวชน หมายถึง เยาวชนชาย หญิงที่ผ่านการพัฒนาตามกระบวนการทำงานของโครงการ เช่น การเข้าค่ายอบรม ประชุมและมีบทบาทในการแสดงความคิดเห็น ร่วมกิจกรรมและประสานงานการทำงานกับกลุ่มเพื่อนในหมู่บ้านของตนเอง

10. ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดการพัฒนาสังคม

การพัฒนาหมู่บ้าน ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่าเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและตั้งอยู่บนรากฐานของความเป็นประชาธิปไตยต้องเป็นการพัฒนาที่เปิดโอกาสให้ประชาชนทั้งชาย-หญิง ซึ่งเป็นผู้แทนกลุ่มต่างๆ ในชุมชนได้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมสร้างและร่วมพิทักษ์ผลงานการพัฒนา ทั้งนี้เพื่อการพัฒนาหมู่บ้านเป็นกระบวนการดำเนินงานและการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องได้ร่วมในกระบวนการคิดและตัดสินใจร่วมกัน ซึ่งจะเป็นกระบวนการสร้างความเข้าใจร่วมกันสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาของชุมชนและเมื่อผู้ที่เกี่ยวข้องได้ร่วมคิดร่วมมือแล้ว ผู้ที่ร่วมคิดก็จะมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการ และมีความภูมิใจในผลงานจากกิจกรรมการพัฒนาที่ตนเองได้มีส่วนร่วมดำเนินงาน จะดูแลให้โครงการดำเนินไปได้อย่างราบรื่นและต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นวิถีทางนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนหรือหมู่บ้านที่ยั่งยืน (อรพินท์ สพโชคชัย, 2537)

แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมของประชาชนนับได้ว่าเป็นหัวใจของการพัฒนา เมื่อนักพัฒนาจะตั้งสังเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ตระหนักในปัญหาและสามารถวิเคราะห์ตัดสินใจแก้ปัญหาได้แล้ว ก็จะเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาตนเองและรับผิดชอบในการพัฒนาท้องถิ่นของตน การพัฒนาจะดำเนินไปอย่างต่อเนื่องไม่หยุดยั้ง

การมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนวคิดของอคิน ราฟฟัตัน (2531) และยุวัตตน์ วุฒิเมธี หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการคิด วิเครื่ม ค้นหาปัญหา การพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติและการร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบถึงตัวประชาชนเอง ประชาชนเป็นผู้ที่ทำทุกอย่างไม่ใช่เราทำหนดไปแล้วว่าให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ทุกอย่างต้องเป็นของประชาชนที่คิดขึ้นมา

ประชาสังคม (Civil Society)

ความหมาย

มีนักคิดนักวิชาการให้ความหมายไว้มากพอที่จะสรุปได้ว่า “ประชาสังคม” น่าจะหมายถึง “การที่คนในสังคมซึ่งมีจิตสำนึก(Civic Consciousness) ร่วมกัน นารวมตัวกันในลักษณะที่เป็นหุ้นส่วนกัน (Partnership) ในกระบวนการทำงานอย่าง ทั้งนี้ด้วยความรักและความเอื้ออาทรต่อกัน ภายใต้ระบบการจัดการให้เกิดความรู้สึกร่วมกันเพื่อประโยชน์สาธารณะ “ ประชาสังคม จะก่อให้เกิด” อำนาจที่สาม ” นอกเหนือจากอำนาจราษฎรและอำนาจธุรกิจ (ทวีศักดิ์ นพเกษร, 2542)

อำนาจที่สามนี้อาจไม่ต้องการคนจำนวนมาก แต่เป็นกลุ่มเล็กน้อย กระฉับกระเฉยและอาจมีความเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายอย่าง (Civic Network)

การรวมตัวกันนั้น อาจไม่ต้องอยู่ใกล้ชิดกัน แต่สามารถสื่อสารได้เกิดเป็นองค์กรขึ้น (Civic Organization)

การรวมตัวในลักษณะประชาสังคมจะก่อให้เกิดโครงสร้างสังคมแนวใหม่ที่มีความสัมพันธ์กันในแนวราบที่เท่าเทียมกัน ซึ่งหากประสานกับโครงการที่มีความสัมพันธ์ในแนวตั้งด้วยความสามัคันท์แล้วก็จะทำให้สังคมทั้งสังคมมีความเข้มแข็งเหมือนผึ้งผึ้งที่มีเส้นใยแนวตั้งและแนววนอันถักทอกันเป็นผึ้งผึ้งที่มีความงามและแข็งแรง

องค์ประกอบของประชาสังคม

กิจกรรมหรือกระบวนการที่จะเรียกว่าเป็นประชาสังคมได้นั้น จะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน คือ

1. จิตสำนึกประชาสังคม (Civic Consciousness) หมายถึง ความคิดและความยอมรับเรื่องการรวมตัวกันอย่างอิสระด้วยความรัก ความเอื้ออาทร ความยอมรับในความคิดเห็นของกันและกันในอันที่จะเรียนรู้ร่วมกัน หรือแก้ไขปัญหาที่เผชิญอยู่

การรวมตัวกันจึงเป็นลักษณะหุ้นส่วน (Partnership) เป็นความสัมพันธ์ในแนวราบ (Horizontal) มีอิสระเท่าเทียมกันและมีการเรียนรู้ร่วมกัน

2. โครงสร้างองค์กรประชาสังคม (Civic Organization) หมายถึงกลุ่มการรวมตัวซึ่งอาจเป็นองค์กรที่เป็นทางการ (นิติบุคคล) หรือไม่เป็นทางการก็ได้ เป็นกลุ่มที่รวมตัวกันเฉพาะคราว เฉพาะเรื่องหรือต่อเนื่องก็ได้ จำนวนสมาชิกไม่จำกัด มีสมาชิกเพียง 2-3 คนก็ได้

รูปแบบที่เห็นได้มากที่สุด ก็คือ องค์กรเอกชนสาธารณะประโยชน์ในลักษณะต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นมุลนิธิ สมาคม ชุมชน สมาคม สมพันธ์ สนพันธ์ ชุมนุม สนกรณ์ กลุ่มออมทรัพย์ หรือกลุ่มอื่นๆ ประเด็นสำคัญ การรวมกลุ่มต้องมีจิตสำนึกประชาสัมพันธ์

การรวมกลุ่มที่มีลักษณะจัดตั้ง ชื่นนำ ขาดการสร้าง Partnership ไม่มีการเรียนรู้ร่วมกันและมีลักษณะความสัมพันธ์ในแนวตั้งแม้จะเกิดอยู่ในชุมชนไม่ว่าจะสนับสนุนโดยภาครัฐหรือองค์กรเอกชนก็ไม่สามารถนับเป็นประชาสังคมได้ เพราะขาดจิตสำนึกประชาสังคม

การมีองค์กร หมายถึง มีระบบการจัดการเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติและนำไปสู่การแก้ปัญหา

3. เครือข่ายประชาสังคม (Civic Network) หมายถึง โครงสร้างและกระบวนการซึ่งเชื่อมโยงสมาชิกในกลุ่มหรือเชื่อมโยงองค์กรประชาสังคมต่างๆ เข้าด้วยกัน

ปัจจัยสำคัญของเครือข่ายประชาสังคม คือ ระบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและการประชาสัมพันธ์ด้วยความสมานฉันท์

เครือข่ายประชาสังคม จะเป็นสิ่งที่ช่วยรวมจิตสำนึกของสมาชิก และองค์กรประชาสังคม ต่างๆ ให้เกิด “อำนาจที่สาม” ที่มีความเข้มแข็งในสังคมขึ้นมา

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม Participatory Action Research(PAR)

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นวิธีการเรียนรู้จากประสบการณ์โดยอาศัยการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมวิจัย นับตั้งแต่การระบุปัญหา การดำเนินการ การติดตามผล จนถึงขั้นประเมินผล ปฏิบัติการ (action) หมายถึง กิจกรรมที่โครงการวิจัยต้องการจะดำเนินการอาจเป็นเรื่องพัฒนาแหล่งเรียนรู้ พลังงาน หรือภาระภาระทางการฯ ฯลฯ ส่วนใหญ่แล้วปฏิบัติการมักเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการพัฒนาด้านใดด้านหนึ่ง การมีส่วนร่วม (participation) หมายถึง การมีส่วนเกี่ยวข้องของทุกฝ่ายที่ร่วมกิจกรรมวิจัย ในภาระทางการฯ หรือสถานการณ์อันใดอันหนึ่งแล้วร่วมในกระบวนการตัดสินใจและดำเนินการจนสิ้นสุดการวิจัย การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม คือ การนำแนวคิด 2 ประการนี้มาผสมผสานกัน (ศุภวงศ์ จันทวนิช, 2538)

โดยปกติแล้วการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) หมายถึง กระบวนการที่ผู้วิจัยได้เลือกกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งที่เห็นว่าดี เหมาะสม ตามความรู้ความเข้าใจของผู้วิจัยมาดำเนินการปฏิบัติเพื่อทดลองว่าใช้ได้หรือไม่ ประเมินดูความเหมาะสมในความเป็นจริง ควบคุมแนวทางปฏิบัติการแล้วนำผลมาปรับปรุงปฏิบัติการเพื่อนำไปทดลองใหม่จนกว่าจะได้ผลเป็นที่พอใจ นำไปใช้และเผยแพร่ได้ การวิจัยชนิดนี้เนื้อต่อการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานเมื่อผู้วิจัยได้ข้อมูลใหม่เพิ่มขึ้น ทำให้รูปแบบการวิจัยยืดหยุ่นได้ การวิจัยเชิงปฏิบัติการอาจเป็นแบบมีส่วนร่วมหรือไม่มีก็ได้

ในการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (participatory research) ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยทุกขั้นตอน เป็นสิ่งที่ชุมชนหรือชาวบ้านร่วมรับรู้ และใช้ประโยชน์ด้วย ชาวบ้านเป็นผู้ร่วมกำหนดปัญหาของชุมชนและลู่ทางแก้ไขปัญหา ชาวบ้านเป็นผู้ตัดสินใจและยืนยันเจตนารวมถึงที่จะแก้ไขปัญหาเหล่านั้น กระบวนการวิจัยดำเนินไปในลักษณะการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นระหว่างชาวบ้านกับผู้วิจัย เพื่อให้ได้ข้อสรุปเป็นขั้นๆ อาจกล่าวได้ว่า กระบวนการสังเคราะห์ข้อสรุปมีลักษณะเชิงวิภาควิธี (dialectic) ชาวบ้านจะค่อยๆ พัฒนาศักยภาพในการแก้ไขปัญหาของชุมชน ชาวบ้านจะค่อยๆ เรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยวิธีการวิจัยแบบมีส่วนร่วมนี้ข้อมูลที่ได้จะมีความชัดเจน สะท้อน ความคิดอ่านของชาวบ้านตลอดจนนิสัยใจคอ ความต้องการและแบบแผนการดำเนินชีวิตของเข้า อย่างไรก็ตาม ข้อมูลเหล่านี้อาจไม่ได้นำไปสู่ปฏิบัติการโดยตรงก็ได้

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นแนวทางการวิจัยที่ต่างไปจากการวิจัยเชิงวิทยาศาสตร์รวมชาติเพราการเน้นการยอมรับหรือความเห็นพ้องจากฝ่ายชาวบ้านในการวิจัยชนิดนี้นักวิจัยจะต้อง

1. ประเมินความสัมพันธ์ระหว่างผู้วิจัยกับชาวบ้านอยู่ตลอดเวลา
2. ทบทวนวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นครั้งคราว เพื่อให้สอดคล้องกับความเห็นของชาวบ้านอันจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงและการเปลี่ยนแปลงของชุมชน

ในการวิจัยแบบ PRA ผู้วิจัยถือว่าชาวบ้านเป็นผู้ที่รู้ดีเท่าๆ กับนักวิจัยหรือนักพัฒนาในการกำหนดปัญหาและการเลือกปฏิบัติการใดๆ ก็ตามที่จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต ปัญหาของการวิจัยจึงเริ่มจากชาวบ้านด้วยไม่ใช่จากสมมุติฐาน และนักพัฒนาต่างก็มีบทบาทเท่าเทียมกันในการร่วมกำหนดปัญหา

และแนวทางปฏิบัติการการวิจัยนี้จะเป็นการทดสอบระหว่างความรู้เชิงทฤษฎีและระเบียบวิธีของนักวิจัยเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของนักพัฒนาและความต้องการกับความรอบรู้ของชาวบ้าน

11. ขอบเขตการวิจัยและพื้นที่ศึกษา

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. ข้อมูลสภาพปัญหาและความต้องการของเยาวชนในชุมชน
2. ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อการทำงานด้านเยาวชนในการวิเคราะห์และประเมินความพร้อมและศักยภาพของเยาวชน
3. กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมกับเยาวชนและการสร้างส่วนร่วมกับชุมชนทั้งในการตัดสินใจและการดำเนินงานด้านพัฒนาและแก้ไขปัญหาเยาวชน
4. รูปแบบโครงการ ความร่วมมือที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัญหาปัจจุบันของเยาวชนในชุมชน

ขอบเขตด้านพื้นที่

- 1 ตำบล จำนวน 8 หมู่บ้าน ในตำบลห้วยทราย อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตด้านประชากร

เยาวชนชาย หญิง อายุ 13 ปี – 25 ปี จำนวน 50 คน

12. ระยะเวลาของโครงการ

ตั้งแต่ 1 พฤษภาคม 2543 ถึง 31 มกราคม 2545

บทที่ 2
บริบทชุมชนตำบลห้วยทราย
กระบวนการรวมกลุ่มและบทเรียนการทำงานของกลุ่มเยาวชนชักอิน

สภาพทั่วไปของชุมชน ตำบลห้วยทราย

1. ภูมิศาสตร์

ที่ตั้งตำบลห้วยทรายตั้งอยู่ใน อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่ โดยอยู่ห่างจาก อ.สันกำแพงไปทางทิศเหนือประมาณ 7 กม. มีเนื้อที่ทั้งหมด 46.35 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตพื้นที่ที่ใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับตำบลแม่โปง	อำเภออดอยสะเก็ด
ทิศใต้	ติดต่อกับตำบลร่องวัวแดง	อำเภอสันกำแพง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับตำบลสหกรณ์	กิ่งอำเภอแม่อ่อน
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับตำบลแม่ปุค่า	อำเภอสันกำแพง

พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มติดชายเข้า มีความลาดชันปานกลาง อยู่สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 300 เมตร ลาดเอียงมาทางทิศตะวันตก มีพื้นที่ป่าและอ่างเก็บน้ำห้วยน้ำพริก เหมาะสมสำหรับการพัฒนาเพื่อเป็นสถานที่พักผ่อนหรือเป็นแหล่งท่องเที่ยว

มีหมู่บ้านจำนวน 8 หมู่บ้านดังนี้ หมู่ 1 ได้แก่บ้านแม่ตاد หมู่ 2 บ้านหนองแสง หมู่ 3 บ้านล้านตอง หมู่ 4 บ้านสันเข้าแคบกลาง หมู่ 5 บ้านหม้อ (ทุ่งต้อม) หมู่ 6 บ้านดอยชิว หมู่ 7 บ้านป่าตึง หมู่ 8 บ้านห้วยทรายซึ่งแยกตัวออกจากหมู่ที่ 2 บ้านหนองแสงเมื่อปี 2542

2. ประชากร

ตำบลห้วยทรายมีประชากรรวมทั้งสิ้นจำนวน 6,283 คน แยกเป็นชาย 3,119 คน หญิง 3,164 คน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 135 คน/ตารางกิโลเมตร

3. อาชีพและเศรษฐกิจ

อาชีพหลักของประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก ได้แก่ ทำนา ทำสวนพริก ทำสวนไม้ดอก (กุหลาบ) และพืชผักสวนครัว การทำไร่นาสวนผลไม้ การเลี้ยงสัตว์ ไก่ วัว และหมู

อาชีพรองของประชากรนอกรากคือเกษตรกรรม ได้แก่ รับจำจ่อสหกรณ์ในครัวเรือน เช่น หัตถกรรมจากผ้า ไม่ได้ทำตุ๊กตาของที่ระลึก ทำเครื่องประดับบ้านจากไม้เนื้ออ่อน ทำเครื่องปั้นดินเผา

4. สภาพทางสังคม

ภายในตำบลห้วยทรายมี วัด ทั้งหมด 8 แห่ง และมีโบสถ์ 1 แห่ง ในหมู่ที่ 8 ต.ห้วยทราย โง เรียนมีทั้งหมด 3 แห่ง คือ โรงเรียนวัดบ้านหม้อเป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษา และเป็นโรงเรียนที่ยุบรวมกันระหว่างโรงเรียนบ้านหนองแสงและโรงเรียนวัดบ้านหม้อ มีนักเรียนจากบ้านหม้อ บ้านหนองแสง บ้านห้วยทราย และบ้านดอยซิวบางส่วนมาเรียนรวมกัน แห่งที่ 2 โรงเรียนวัดล้านตองเป็นโรงเรียนขยายโอกาส การเรียนการสอนถึงระดับ ม.3 มีนักเรียนจากหมู่บ้านมาเรียนรวมกัน แห่งที่ 3 โรงเรียนบ้านป่าตึงดอยซิวเป็นโรงเรียนระดับประถมที่มีนักเรียนจาก 2 หมู่บ้านคือ หมู่ที่ 6 บ้านดอยซิว และหมู่ที่ 7 บ้านป่าตึง มีสถานีอนามัย จำนวน 1 แห่ง ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 3 และทุกหมู่บ้านมีศูนย์สาธารณสุขมูลล้วนประจำหมู่บ้าน ภายในตำบลมีป้อมยามชุดช่วยเหลือเจ้าพนักงานจำนวน 4 แห่ง ตั้งอยู่ที่ หมู่บ้านหม้อ หมู่บ้านดอยซิว หมู่บ้านป่าตึง และหมู่บ้านหนองแสง

5. การปกครอง

- 5.1 ภายในหมู่บ้านจะมีผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ปกครอง บริหารร่วมกับผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านและ กรรมการหมู่บ้าน พระสงฆ์ และตัวแทนกลุ่มต่างๆ ในหมู่บ้าน
- 5.2 การปกครองระดับตำบลเดิมใช้รูปแบบสภารำดับและเปลี่ยนมาเป็นรูปแบบองค์การ บริหารส่วนตำบลเมื่อ 16 ธันวาคม 2539 โดยมีจำนวนสมาชิกทั้งหมด 16 คน เป็นชาย 15 คน หญิง 1 คน

6. กลุ่มและองค์กรต่างๆ ในตำบล

กลุ่มแม่บ้าน รวมกันโดยการจัดตั้งสีบทอดต่องกันมา มีกิจกรรมร่วมกับชุมชน ตามงานและเทศกาลต่างๆ เช่น งานศพ งานขึ้นบ้านใหม่ และงานของทางราชการจัดขึ้น วันสงกรานต์ งานประจำปี งานฤดูหนาว ในการทำงานของกลุ่มเยาวชนได้มีการประสานงานใน การจัดกิจกรรม เช่น ช่วยเตรียมอาหาร ประชาสัมพันธ์

อาสาพัฒนาชุมชน (อช.) จัดตั้งจากหน่วยงานพัฒนาชุมชนประจำอำเภอ จังหวัด หมู่บ้านละ 4 คน เป็นชาย 2 คน เป็นหญิง 2 คน มีหน้าที่ประสานงานและอำนวยความสะดวก ให้กับกลุ่มต่างๆ ในหมู่บ้านในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาต่างๆ ในหมู่บ้าน

อาสาสมัคสารานสุขมูลฐาน (อสม.) ทำงานร่วมกับสถานีอนามัยตำบลในด้าน
สาธารณสุข เช่น เก็บข้อมูลสุขภาพ สำรวจฐานน้ำ จ่ายยา กระจายข่าวสารและรณรงค์เกี่ยวกับ
สุขภาพ

กลุ่มเกษตรปลดสารพิษหัวหิน เป็นการรวมตัวของเกษตรกรกลุ่มเล็กๆ มี
ประมาณ 7 ครอบครัว ที่มีแนวทางการทำเกษตรปลดสารพิษ และรณรงค์ขยายแนวคิดให้
ความรู้เกี่ยวกับการทำเกษตรปลดสารพิษ

กลุ่มหมอมือเมือง เป็นกลุ่มหมอมือพื้นบ้านในตำบลรวมตัวกันเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้
และเผยแพร่องค์ความรู้และภูมิปัญญาด้านการรักษาพยาบาลและการดูแลสุขภาพแบบพื้น
บ้าน ปัจจุบันได้จัดตั้งเป็นชุมชนสมุนไพร และแพทย์แผนไทยหัวหินรายล้านนาตั้งอยู่ที่วัดล้าน
ตอง หมู่ที่ 3 และได้รับการส่งเสริม ฝึกอบรมเรื่องการนวดแผนไทยจากสาธารณสุขจังหวัด
เชียงใหม่ โดยการประสานงานกับเจ้าหน้าที่สถานีอนามัยในตำบล

กลุ่มชุดหัวหิน เป็นกลุ่มจัดขึ้นโดยการดำเนินงานของสถานีตำราชภูมิฯ
อำเภอสันกำแพง ได้มีการฝึกอบรมและมีหน้าที่ด้านการบริหารสาธารณสุขต่างๆ ในตำบล
ดูแลความสงบเรียบร้อยประสานงานเจ้มข่าวกับตัวราชในพื้นที่

7. สภาพทั่วไปของเยาวชนตำบลหัวหิน

7.1 สภาพครอบครัว โดยสภาพทั่วไปของชุมชนแล้วเป็นชุมชนชนบทที่อยู่ใกล้เมือง
สภาพครอบครัวโดยทั่วไปยังเป็นครอบครัวขยายอยู่กันแบบเครือญาติเป็นส่วนใหญ่และ
ปกครองทำการเกษตรและอุตสาหกรรมในครัวเรือนเป็นหลัก จึงค่อนข้างมีเวลาได้อยู่กับ
บุตรหลานของตัวเองเฉพาะในเวลาเย็น เวลากลางคืนและเฉพาะวันเสาร์ วันอาทิตย์

7.2 การศึกษา เยาวชนในพื้นที่ ต.หัวหินราย ส่วนใหญ่จะศึกษาระดับประถมในโรงเรียน
ภายในตำบลซึ่งมีอยู่ 3 โรงเรียน เมื่อจบชั้นประถมแล้ว บางส่วนจะศึกษาต่อระดับมัธยม
ต้นในโรงเรียนขยายโอกาสชั้นอนุบาลในชุมชน แต่เยาวชนส่วนใหญ่จะไปศึกษาต่อในโรงเรียน
ประจำอำเภอ คือ โรงเรียนสันกำแพงและโรงเรียนในเมืองเชียงใหม่ จึงมีความสัมพันธ์ใน
วงกว้างกับเยาวชนในพื้นที่อื่นๆ และเยาวชนที่ไปเรียนในอำเภอเมือง เชียงใหม่ ถ้าเป็น
ระดับประถมหรือมัธยมต้นจะมีรถรับส่งไปโรงเรียน ต้องตื่นเช้าและกลับตอนค่ำทำให้ขาด
ความสัมพันธ์กับเพื่อนในพื้นที่และมีเวลาอยู่กับชุมชนน้อยเกินไป เยาวชนที่โตขึ้นเรียนใน

ระดับอาชีวะจะมีบางส่วนที่เข้ามาอยู่ในหอพักในเมืองจึงมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับเยาวชนในเมืองเชียงใหม่ ซึ่งส่งผลถึงพฤติกรรมในการใช้ชีวิตประจำวัน เช่น การเที่ยวและพฤติกรรมเรื่องอื่นๆ

7.3 การรวมกลุ่ม

- **กลุ่มกีฬา** จะมีการเจอกันในตอนเย็นตามสนามกีฬา พุตดุยและเล่นกีฬา ร่วมกันและจัดทีมแข่งร่วมกันแข่งกีฬาต่างๆตามโอกาสสมควร ส่วนใหญ่จะเป็นเยาวชน ชายมากกว่าเยาวชนหญิง ส่วนใหญ่จะมาเล่นกีฬาประเภท ตระกร้อ พุตบลล วอลเล่ย์ บลล บางส่วนมีการพุตดุยและนัดแข่งกันไปเที่ยวตอนกลางคืน
 - **กลุ่มเที่ยวกลางคืน** เยาวชนกลุ่มนี้จะมีพฤติกรรมการเที่ยวกลางคืนตามสถานที่ต่างๆ เช่น ร้านอาหารคาวบอยเกะ ผับ เครค และนิยมไปตามงานเลี้ยงสังสรรค์ต่างๆ เยาวชนกลุ่มนี้จะมีทั้งเยาวชนที่เล่นกีฬา เยาวชนในชุมชน เยาวชนที่เรียนในเมืองเยาวชน กลุ่มนี้จะมีพฤติกรรมดื่มเหล้า สูบบุหรี่ มีบางส่วนที่ใช้สารเสพติดประ肉体ยาน้ำ ส่วนใหญ่ กลุ่มนี้จะเป็นเยาวชนชายอายุระหว่าง 14-20 ปี
 - **การรวมกลุ่มที่เกิดจากการจัดตั้งและกระตุ้นให้เกิด**
 - **กลุ่มหนุ่มสาวหรือกลุ่มเยาวชนภายในหมู่บ้าน** จะมีการรวมตัวกันทำกิจกรรม ตามเทศบาลหรือวันสำคัญเพื่อเชื่อมความสามัคคี ระดมทุน และรณรงค์เรื่องโกรกเอดส์ ยาเสพติด การเลือกตั้งในโอกาสต่างๆ
 - **กระบวนการรวมกลุ่มของกลุ่มเยาวชนสักถิ่น**

ปี 2539 ระยะเริ่มก่อตัวของกล่อม

เริ่มต้นจากมีกิจกรรมองค์กรพัฒนาเอกชน(NGO) เข้าไปกระตุ้นให้เกิดการรวมกลุ่มรณรงค์เรื่องโรคเอดส์โดยการซักชวนเยาวชนหัวใจของกลุ่มต่างๆ และเยาวชนที่เป็นเครือญาติกับผู้ริเริ่มโครงการเยาวชนที่เข้าร่วมค่ายมาจากการเอดส์ในเดือนตุลาคม 2539 จำนวน 25 คน อยู่แต่เดิม ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่อยู่ติดกันเป็นความสัมพันธ์อันที่เพื่อนบ้านและความสัมพันธ์อันที่เครือญาติ โดยมีการเข้าค่ายอบรมให้ความรู้เรื่องเอดส์ในเดือนตุลาคม 2539 จำนวน 25 คน จากนั้นสนับสนุนให้ทำกิจกรรมในชุมชน

ปี 2541 ระยะทรงตัวของกลุ่ม

จากการเข้าร่วมค่ายมีสมาชิกเพียงบางส่วนจำนวนประมาณ 10 คน ที่ร่วมเป็นแกนนำทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและชัดเจน มีการซักชวนเพื่อนๆที่ไม่ได้เข้าร่วมค่ายมาร่วมกิจกรรมด้วยแกนนำจะลงทำงานกับกลุ่มเพื่อน กับโรงเรียนและชุมชน โดยมีการจัดอบรมให้ความรู้แก่เยาวชนในโรงเรียนจำนวน 3 โรงเรียน และในชุมชนจำนวน 4 หมู่บ้านที่เป็นหมู่บ้านที่แกนนำอาศัยอยู่ มีเยาวชนที่แกนนำไปจัดกิจกรรมด้วยเข้ามาเรียนรู้ในกลุ่ม โดยร่วมประชุม วางแผน และจัดกิจกรรม จำนวนประมาณ 10 คน รวมกับแกนนำเดิมเป็นจำนวนทั้งหมด 20 คน

ปี 2542 ระยะขยายกลุ่ม/เครือข่าย

มีการขยายเครือข่าย สมาชิก และประเด็นการทำงาน ที่หลากหลายขึ้น เนื่องจากเมื่อกลุ่มมีสมาชิกมากขึ้น ความสัมพันธ์ของสมาชิกขยายวงกว้างไปนอก 4 หมู่บ้าน สมาชิกที่เข้ามาร่วมคนใหม่ จึงเป็นคนในหมู่บ้านอื่นของตำบลหัวทยอยอีก 2 หมู่บ้าน รวมเป็นเครือข่ายระดับตำบลจำนวน 6 หมู่บ้าน จากจำนวนหมู่บ้านทั้งหมดในตำบลหัวทยอย 8 หมู่บ้าน ซึ่งสมาชิกจะมีความสนใจในเรื่องต่าง ๆ กันออกไป จึงมีการริเริ่มจากสมาชิกที่สนใจในเรื่องใดก็จะเป็นตัวนำในการทำกิจกรรมด้านนั้น ๆ ซึ่งกลุ่มไม่ได้มีความกู่เกหะที่จะกำหนดกิจกรรมแบบตายตัว แต่เปิดโอกาสให้มีคนเข้ามาเป็นสมาชิก และสามารถจัดกิจกรรมตามความต้องการและความสนใจของตนได้ถ้ามีคนสนใจเหมือนกันเป็นกลุ่มย่อยในกลุ่มเยาวชนอีกด้วย กลุ่มจะมีการจัดค่ายเพื่อเสริมทักษะความรู้และต้อนรับสมาชิกใหม่เป็นประจำทุกปี และต่อมา กิจกรรมของกลุ่มนี้มีหลากหลายเพิ่มขึ้นมาก ตามสถานการณ์ปัจจุบันและความต้องการของสมาชิกกลุ่ม เช่น กิจกรรมด้านกีฬา ด้านยาเสพติด ด้านสิ่งแวดล้อม รวมถึงกิจกรรมพัฒนาชุมชน ต่างๆร่วมกับชุมชน

1. ปัจจัยภายในและโอกาสของกลุ่มทำให้สมาชิกมาเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างต่อเนื่อง

คุณสมบัติสมาชิก

1) สมาชิกและแกนนำกลุ่มมีความสัมพันธ์กันแบบเครือญาติ ซึ่งส่งผลให้มีโอกาสได้เจอกัน ปอยครั้งนอกเหนือจากกิจกรรมกลุ่ม ทำให้มีการสื่อสารกันอย่างต่อเนื่องและปัจจุบันเรื่องความขัดแย้งกันอย่างรุนแรงมีค่อนข้างน้อย รวมถึงผู้ปักครองที่เป็นเครือญาติกันจะมีความเข้าใจและไว้วางใจให้บุตรหลานมาเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มมากกว่าผู้ปักครองของ เยาวชนที่ไม่ได้เป็นเครือญาติกัน

2) สมาชิกรู้สึกว่าตนเองได้พัฒนาเมื่อร่วมกิจกรรมกลุ่ม สมาชิกที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างต่อเนื่อง มักเป็นสมาชิกที่เมื่อเข้าร่วมกิจกรรมได้ระยะหนึ่งแล้วรู้สึกว่าตนเองได้พัฒนาทางด้านความคิด ภารกิจลักษณะของกลุ่มและทักษะการเป็นผู้นำต่างๆ รวมกันทั้งได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ

3) สมาชิกสนใจกิจกรรมด้านสังคมและมีเวลาว่าง สมาชิกที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มอย่างต่อเนื่องมักจะเป็นผู้ที่สนใจกิจกรรมด้านสังคมและมีเวลาว่างมากพอที่จะเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ได้ นอกจากรู้สึกว่าตนเองได้รับประสบการณ์ใหม่ๆ ในการสนับสนุนในการเข้าร่วมกิจกรรมด้วย

คุณสมบัติผู้ประสานงานกลุ่ม

1) ผู้ประสานงาน / คนทำงานหลักเป็นคนในพื้นที่ ซึ่งมีความคุ้นเคยและรู้สภาพในพื้นที่เป็นอย่างดีและมีการทำโครงการขอสนับสนุนงบประมาณจากแหล่งทุนต่างๆ ทำให้มีเงินเดือนเป็นลักษณะการทำงานมีค่าตอบแทนสามารถทุ่มเทกับการทำงานได้อย่างเต็มที่

2) มีมนุษยสัมพันธ์ดี สามารถเข้าร่วมได้กับกลุ่มเยาวชนในตำบลหัวยทรายได้ทุกกลุ่ม ทั้งกลุ่มที่รวมตัวแบบเป็นทางการ และกลุ่มที่รวมตัวแบบไม่เป็นทางการ

3) ชุมชนให้ความเชื่อถือ เนื่องจากไม่มีประวัติเสียหาย และมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ คือ การนำกลุ่มเยาวชนทำกิจกรรมในชุมชน และเป็นตัวแทนเข้าร่วมกิจกรรมอื่นๆ ของชุมชนในนามของตัวแทนกลุ่มเยาวชน

ลักษณะการรวมตัวของกลุ่ม

1) การรวมกลุ่มเป็นไปตามธรรมชาติ มีทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ แบบเป็นทางการ เป็นกลุ่มที่มีการรวมตัวอยู่แล้วตามธรรมชาติ และใช้สถานที่ที่เยาวชนรวมตัวกันเป็นประจำ คือ การประชุมจัดค่าย จัดกิจกรรมต่างๆ และแบบไม่เป็นทางการ คือ ตามสถานที่พักอาศัย ไปเที่ยวด้วยกัน งานเลี้ยงสังสรรค์ต่างๆ และคุยเฉพาะบุคคลที่นิปปูนหรือมีเรื่องเฉพาะบุคคลกัน

2) การเกาะเกี่ยวของกลุ่มตามสายสัมพันธ์เดิม ส่วนใหญ่จะเป็นการซักชวนจากสมาชิกของกลุ่มชวนเพื่อน หรือญาติเข้ามาร่วม จึงมีทุนความสัมพันธ์ที่แนบเนื่องอยู่แล้ว ไม่ใช่เวลาในการสร้างสัมพันธ์ภาพของกลุ่มนาน สามารถที่จะพูดคุยตกลงในเป้าหมายที่อยู่ข้างหน้าและร่วมมือกันทำงานของกลุ่มได้เลย

กิจกรรมของกลุ่ม

1)ใช้การแลกเปลี่ยนแบบเปิดและมติกลุ่มในการแก้ไขปัญหา และการจัด

การกับปัญหาของกลุ่มเวลาไม่ปัญหาระหว่างการทำงานร่วมกันจะใช้ความคิดเห็นสมาชิกและข้อเสนอแนะของแกนนำ ส่วนใหญ่จะใช้การประชุมเพื่อแก้สถานการณ์ / ปัญหา (เวลาไม่ปัญหาเกิดขึ้น จะต้องมีการร่วมกันนิเคราะห์ปัญหา หาแนวทางการแก้ไขร่วมกันและมีการจัดการทุกๆ ปัญหาที่เกิดขึ้น) โดยการตระหนักรถึงปัญหาที่ต้องการแก้จะเกิดจากความตระหนักรของสมาชิกส่วนใหญ่ไม่ใช่เฉพาะกลุ่มแกนนำหรือสมาชิกบางคน

2)กลุ่มจะมีกิจกรรมที่หลากหลายตามสถานการณ์และความสนใจของ

สมาชิก ทำให้ตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของสมาชิกอยู่ทุกระยะ สมาชิกจึงรู้สึกได้ประโยชน์จากกลุ่มตามความต้องการของตน เช่น กิจกรรมรณรงค์เรื่องเอดส์ ยาเสพติด การเผยแพร่ความรู้ผู้ครอบต่างๆ กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม การปลูกป่า รณรงค์เรื่องขยะและกิจกรรมด้านกีฬาต่างๆ เป็นการสร้างส่วนร่วมให้สมาชิกที่สนใจแต่ก็ต่างกันได้เข้ามาร่วมกิจกรรมตามความสนใจของบุคคล และชุมชนได้เห็นกิจกรรมหลากหลายเกิดการยอมรับมากขึ้น

3)กลุ่มมีกิจกรรมที่ทำให้สมาชิกมารับประวัติการตัวกันเป็นกลุ่มใหญ่ คือ

ค่าย การจัดค่ายส่วนใหญ่จะเป็นค่ายกิจกรรมเสริมความรู้ ต้อนรับสมาชิกใหม่ สรุปงาน วางแผนงานกิจกรรมของกลุ่ม ค่ายมักจะจัดในช่วงปิดเทอมหรือวันหยุดที่ติดต่อกันหลายวัน เพื่อความสะดวกของสมาชิกที่เข้าร่วม

การประชุมประจำเดือนของกลุ่ม จะเป็นการแจ้งข่าวสารของกลุ่มและรายงานสถานการณ์ของแต่ละหมู่บ้านรวมถึงความก้าวหน้าของกิจกรรมหมู่บ้านของตนเอง และเป็นการปรึกษา กิจกรรมเร่งด่วนเฉพาะหน้าต่างๆ การประชุมบางครั้งจะมีสมาชิกเข้าร่วมมาก แต่บางครั้งก็มีสมาชิกเข้าร่วมน้อยขึ้นอยู่กับสถานการณ์และปัจจัยเงื่อนไขต่างๆ เช่น เทศกาล ดินฟ้าอากาศ ประดิษฐ์น้ำฝน เศรษฐีทางของสมาชิก และภารกิจหน้าที่

4)มีการสรุปงานและประเมินงานทุกปี และปรับเปลี่ยนวางแผนงานตามสถานการณ์ เมื่อครบรอบปีแห่งการทำงาน จะมีการสรุปผลและวางแผนปีต่อไปตามสภาพปัญหาและความพร้อม ความคิดเห็นของสมาชิกส่วนใหญ่

5)กลุ่มมีการประสานเชื่อมโยงกันกับเยาวชนกลุ่มอื่น ๆ ในลักษณะเครือข่าย มีการทำงานร่วมกันแลกเปลี่ยนประสบการชี้นกันและกัน มีการศึกษาดูงานระหว่างกลุ่ม ทำให้กลุ่มนี้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างขึ้น มีกำลังใจในการทำงาน และมีการพัฒนากลุ่มอยู่เสมอ

การได้รับสนับสนุน

1)กลุ่มได้รับการสนับสนุนทั้งจากภายในกลุ่มและภายนอก

ภายในกลุ่ม เช่น สมาชิก การจัดการปัญหา การบริหาร กระบวนการพัฒนาแกนนำ

ภายนอกกลุ่ม เช่น อบต. ผู้ปักครองและกลุ่มต่างๆ NGO นโยบายภาครัฐ องค์กรแอลังทุน ต่างๆ ของเยาวชนเครือข่าย

2)ผู้ปักครองส่วนหนึ่งเป็นด้วยกับการเป็นกลุ่มเยาวชน เหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้ปักครองให้การสนับสนุนเยาวชนในการจัดกิจกรรมเนื่องจากชุมชนให้การยอมรับเยาวชนที่เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมกลุ่ม

2. ปัจจัยเงื่อนไขที่เป็นอุปสรรคต่อกระบวนการทำงานของกลุ่ม เงื่อนไขจากตัวเยาวชน

1. **ความขัดแย้งระหว่างสมาชิกกลุ่มอย่างรุนแรง** บางครั้งเกิดความขัดแย้งขึ้นระหว่างสมาชิกและไม่สามารถหาข้อตกลงได้ ทำให้คู่กรณีไม่เข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม หรือมีการขัดแย้งกันระหว่างหมู่บ้าน เช่น แข่งกีฬาแล้วทะเลวิวัฒกันทำให้หมู่บ้านคู่ขัดแย้งไม่ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมซึ่งกันและกัน
2. **การเปลี่ยนแปลงสถานภาพของสมาชิก** เช่น สมาชิกที่เรียนอยู่ในโรงเรียนภายนอกชุมชน เมื่อย้ายสถานที่เรียนทำให้ไม่สามารถร่วมกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง หรือต้องไปทำงานในพื้นที่อื่น มีความยากลำบากในการเดินทางและประสานงาน และบางคนซึ่งเป็นแกนนำได้แต่งงานและคู่ครองไม่สนับสนุนให้มาร่วมกิจกรรมทำให้สมาชิกบางส่วนขาดหายไป

เงื่อนไขจากครอบครัวสมาชิก

1. **เศรษฐกิจของครอบครัว** เยาวชนบางคนที่ต้องทำงานตั้งแต่อายุยังน้อย ออกจากระบบการศึกษาเนื่องจากความจำเป็นของเศรษฐกิจครอบครัวหรือบางคนต้องหารายได้ระหว่างศึกษา ต้องทำงานในเวลาว่าง ทำให้ขาดโอกาส ไม่มีเวลาามาร่วมในกิจกรรมของกลุ่มและปัญหาสังคมอื่นๆ
2. **ความคาดหวังของครอบครัวของสมาชิกที่มีต่อสมาชิกและมองการเข้าร่วมกลุ่มเยาวชนเป็นอุปสรรค** เช่น ครอบครัวไม่สนับสนุนการทำกิจกรรม มุ่งเน้นบุตรหลานให้สนใจแต่การเรียน มองว่าเป็นการเสียเวลาและส่งผลกระทบเรื่องการเรียน และผู้ปักครองยังเป็นห่วงเรื่องประเด็นชี้สาว โดยเฉพาะผู้ปักครองของเยาวชนหญิงจะไม่อนุญาตให้บุตรหลานเข้าร่วมกิจกรรมในบางครั้ง เช่น ประชุมเวลากลางคืน และการเข้าค่ายนอกสถานที่

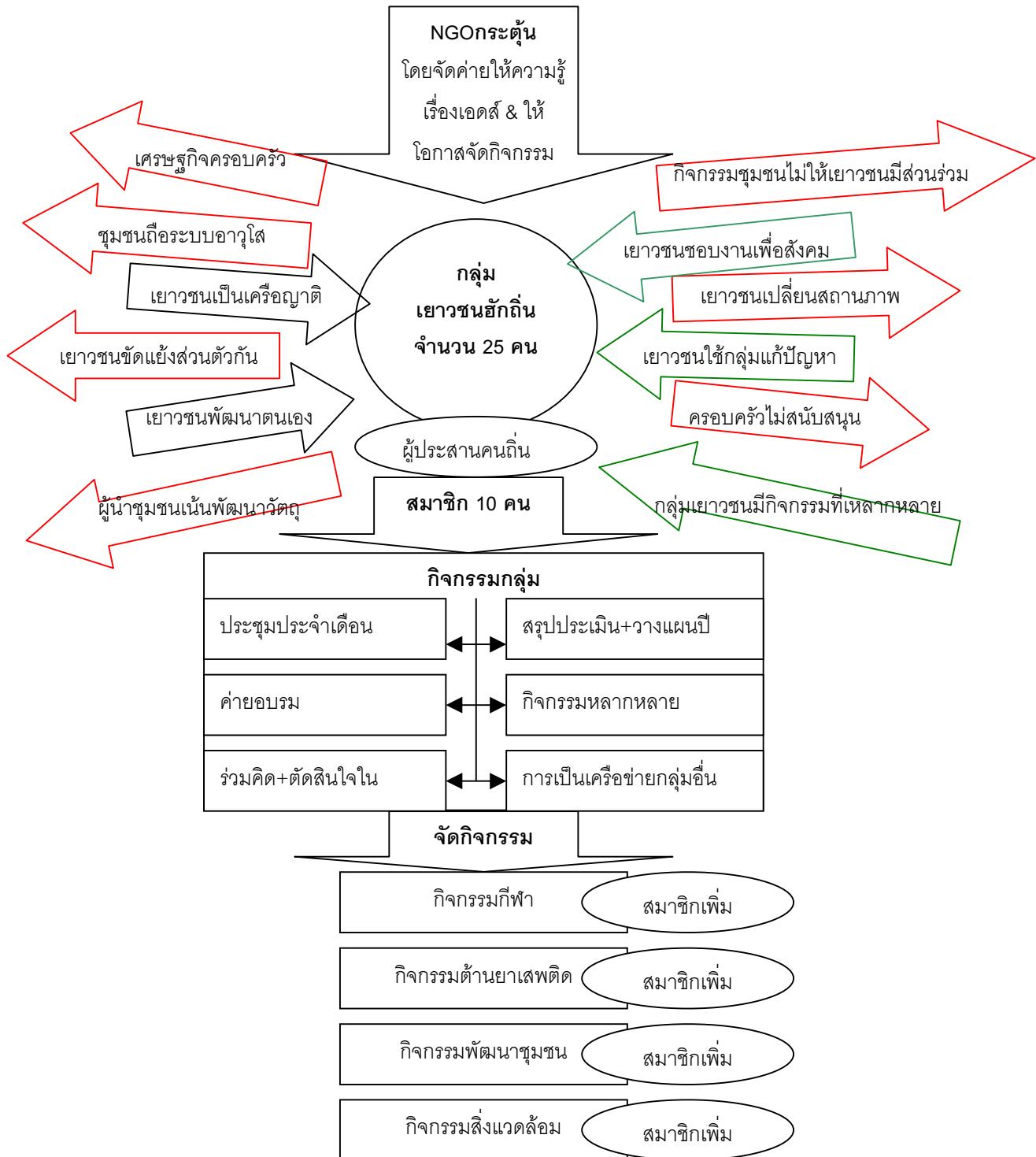
เงื่อนไขจากชุมชน

1. **ผู้นำชุมชนและองค์กรท้องถิ่นไม่เห็นความสำคัญของการพัฒนาคน การพัฒนาของผู้นำและองค์กรท้องถิ่นยังเน้นที่การพัฒนาเรื่องโครงสร้างพื้นฐาน ยังไม่ให้ความสนใจ**

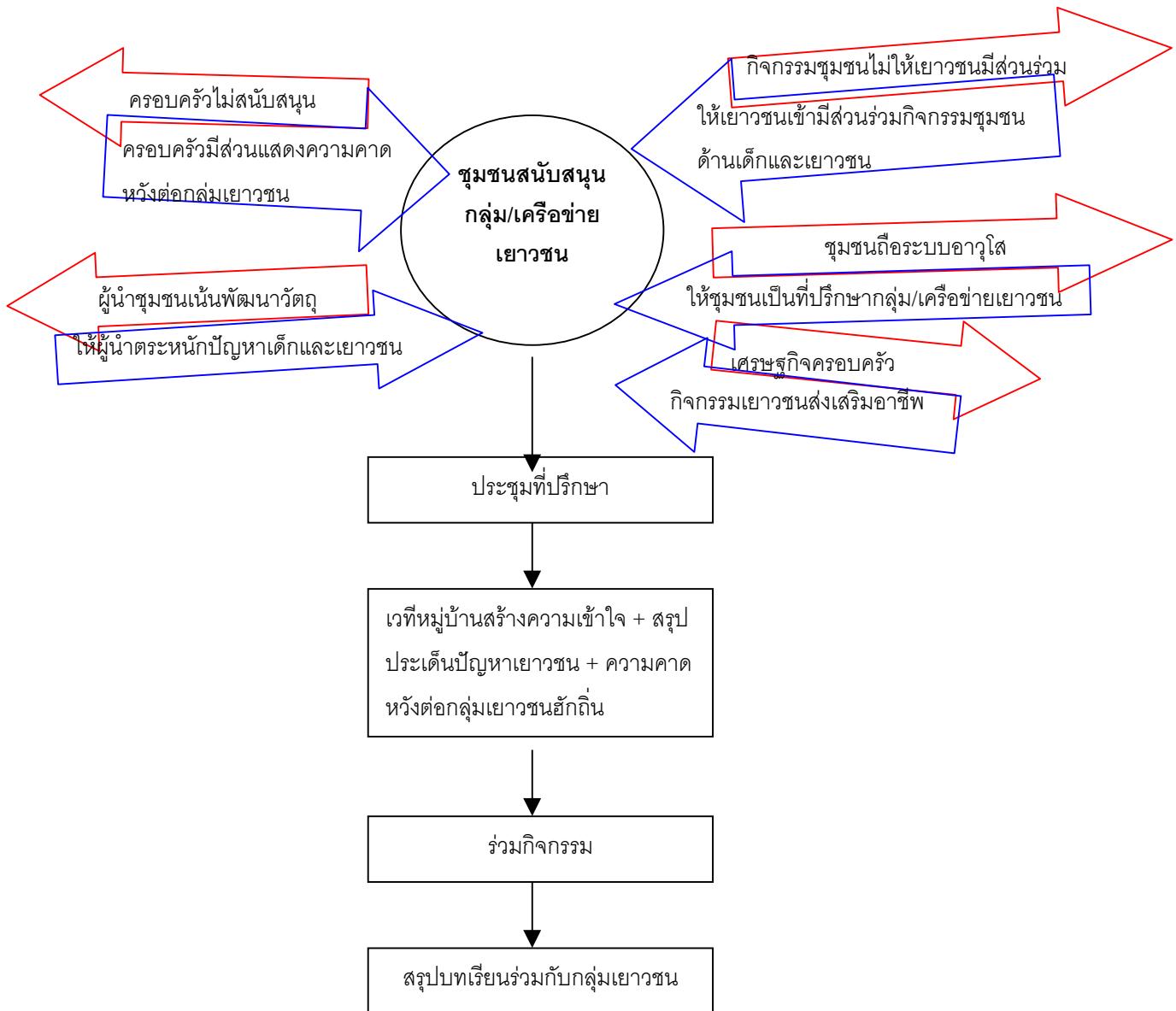
เรื่องการพัฒนาคน ยังยึดติดแนวคิดการพัฒนาแบบเก่าบางครั้งกลุ่มเยาวชนเสนอโครง
การขอสนับสนุนเรื่องการอบรมเป็นผู้นำ การเสริมทักษะและกิจกรรมพัฒนาเยาวชนยังได้
รับความสนใจอย่างมาก

2. **ในชุมชนมีการยึดถือระบบอาชูโส** เด็กต้องเชื่อฟังผู้ใหญ่ทำให้เยาวชนขาดโอกาสใน
การแสดงความคิดเห็นและขาดอิสระภาพทางความคิด พื้นที่ทางความคิดของเยาวชนยังมี
น้อยมากในปัจจุบัน
3. **กระบวนการทำงานของผู้นำชุมชนที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเยาวชน ไม่ได้ให้เยาวชน
เข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง** การมีส่วนร่วมเฉพาะเป็นไปเฉพาะระดับกิจกรรมเท่านั้น
ทำให้เยาวชนขาดความเข้าใจอย่างแท้จริงเนื่องจากไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีผลทำ
ให้การเข้าร่วมกิจกรรมขาดความต่อเนื่องในการทำงานระยะยาว

แผนภาพกระบวนการเกิดขึ้น “กลุ่มเยาวชนสักถิ่น”

บทที่ 3
กระบวนการสร้างความร่วมมือ ของชุมชนกับกลุ่มเยาวชนอีกถิ่น
ในการทำงานด้านเด็กและเยาวชน

แผนภาพ การแก้ไขจุดอ่อนที่กลุ่ม/เครือข่ายเยาวชนไม่ได้รับการสนับสนุนจากชุมชน

1. การสร้างความเข้าใจและจัดปรับเปลี่ยนภารกิจการทำงานร่วมกับชุมชน

วัตถุประสงค์

- เพื่อต้องการให้ชุมชนเข้าใจจุดมุ่งหมายในการทำงานวิจัยว่าต้องการยกระดับการทำงานของเยาวชนให้เกิดแกนนำเยาวชนและประสานงานกันในลักษณะเครือข่ายเยาวชนระดับตำบล
- เพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้นทำให้เกิดการยอมรับและสนับสนุนการทำงานของโครงการ
- เพื่อเป็นการจัดปรับเปลี่ยนภารกิจและการดำเนินโครงการ

1. ขั้นตอนวิธีการดำเนินงาน

1.1 ประชุมแกนนำกลุ่มเยาวชนสักถิ่น

ทีมงานวิจัยได้จัดประชุมทำความเข้าใจกับกลุ่มแกนนำเยาวชนสักถิ่นเดิม 10 คน ให้เกิดความเข้าใจต่อเป้าหมายการทำงานและแผนงานของโครงการ และบทบาทหน้าที่ของแกนนำกลุ่มในโครงการและสามารถอธิบายทำความเข้าใจกับผู้นำชุมชน พ่อแม่ผู้ปกครองของเยาวชน หรือที่ปรึกษาได้

ผลการประชุม

การประชุมแกนนำกลุ่มเยาวชนสักถิ่นเดิม แกนนำกลุ่มมีความเข้าใจเรื่องเป้าหมายร่วมกันของการทำงานว่าจะใช้งานวิจัยมายกระดับช่วยวิเคราะห์และวิเคราะห์ทบทวนการทำงานของกลุ่มต่อไป แต่ยังไม่คุยเดย์กับการทำงานวิจัย ทำให้รู้สึกว่ายากและต้องใช้เวลามาก มีข้อเสนอให้แกนนำแต่ละคนไปประสานงานทำความเข้าใจกับเยาวชนและผู้นำชุมชนในหมู่บ้านของตนเอง

1.2 ประชุมที่ปรึกษากลุ่มเยาวชนสักถิ่น

ทีมงานวิจัยได้ลงไปประสานพูดคุยทำความเข้าใจกับที่ปรึกษากลุ่มเยาวชนสักถิ่นประกอบด้วย กำนัน ตัวแทนผู้ใหญ่บ้าน ตัวแทน อบต. ตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนเจ้าหน้าที่สถานีอนามัย ตัวแทนเจ้าหน้าที่ NGO ตัวแทนผู้สูงอายุ และสอบถามความเป็นไปได้ที่จะเชิญมาร่วมประชุมร่วมกันทั้งหมด

ผลการประชุม

ที่ปรึกษาของกลุ่มไม่สามารถร่วมประชุมตรงกันได้เนื่องจาก

- ข้อจำกัดด้านเวลาที่ไม่ตรงกับกลุ่มเยาวชน
- ที่ปรึกษามองว่ากลุ่มเยาวชนดำเนินกิจกรรมมาอย่างต่อเนื่องมีความเชื่อมั่นในการทำงานของกลุ่มเยาวชน

3. ประเด็นปรึกษาหารือเรื่องการทำงานจากการพูดคุยให้ข้อมูลโดยทีมงานเข้าใจแล้ว และไม่ใช่ปัญหาที่เร่งด่วนจนต้องเปิดประชุมที่ปรึกษากลุ่ม ทีมงานจึงใช้วิธีพูดคุยแบบไม่เป็นทางการ กับที่ปรึกษากลุ่มบางท่าน ที่ปรึกษากลุ่มมองว่าเป็นเรื่องดีที่จะใช้งานวิจัยมาช่วยเสริมในการทำงานของกลุ่มเยาวชนจะได้มีบทเรียน องค์ความรู้ที่ชัดเจนใช้ในการเป็นแบบอย่างได้และให้เน้นเรื่องการสร้างส่วนร่วมของชุมชนในการทำงานและเชื่อมโยงการทำงานกับบอต. เพราะเป็นแหล่งงบประมาณที่ใกล้ตัวและมีความต่อเนื่อง

1.3 แกนนำเยาวชนประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจกับผู้นำชุมชนและเยาวชนระดับหมู่บ้าน

ทีมงานวิจัยและแกนนำเยาวชนอีกถึงเดิม แต่ละหมู่บ้านลงไปพูดคุยทำความเข้าใจรับฟัง ความคิดเห็น และเชิญมาประชุมร่วมกันหมู่บ้านละ 1 ครั้ง เนื้อหาประเด็นการพูดคุย ปัญหาเยาวชนแต่ละหมู่บ้าน ความคาดหวังผู้ปักครองต่องานวิจัย คุณสมบัติของแกนนำเยาวชน การสนับสนุนการทำงานของกลุ่มเยาวชน

ผลการทำงาน

จากการประชุมและการสัมภาษณ์พูดคุย สถานการณ์ปัญหาเยาวชนในหมู่บ้านในมุมมองของผู้ปักครองและผู้นำชุมชน เรียงลำดับที่ผู้ปักครองให้ความสำคัญ

อันดับ 1 ปัญหาสภาพดิบ มีเยาวชนชายที่ใช้สารเสพติดกันตามบ้านเพื่อเวลาผู้ปักครองไม่อยู่ หรือตามสนาม กีฬาหลังจากเล่นกีฬาเสร็จเรียบร้อย และมีผู้ใหญ่ที่ค้ายาเสพติดอยู่ในชุมชนจำนวนมาก

อันดับ 2 ปัญหาการศึกษาเล่าเรียนของบุตรหลาน ผลการเรียนตกต่ำ การขาดเรียน รวมถึงค่าใช้จ่ายประจำวันในการเรียน

อันดับ 3 ปัญหาเรื่องชู้สาวของเยาวชนหญิง ที่มีเริ่มมีแฟ้มมารับส่งที่บ้าน โทรศัพท์มาหาตอนกลางคืนไปเที่ยวด้วยกันวันเสาร์-อาทิตย์ และตอนกลางคืน ผู้ปักครองเป็นห่วงเรื่อง การตั้งท้อง โรคเอดส์ การเสียการเรียน ส่วนผู้ปักครองชายเป็นห่วงเรื่องโรคเอดส์และเรื่องเสียการเรียน

อันดับ 4 การทะเลาะวิวาท ของเยาวชนระหว่างหมู่บ้านทำให้เกิดการบาดเจ็บและคดีความฟ้องร้องเกิดความบาดหมางระหว่างผู้ปักครอง และยังส่งผลถึงเยาวชนรุ่นนี้องเกิดความขัดแย้งตามรุ่นพี่

อันดับ 5 การเที่ยวกลางคืน ทำให้เสียการเรียน สิ้นเปลืองเงินทองมีความเสี่ยงต่อโรคเอดส์

อันดับ 6 เยาวชนขับรถเสียดังรบกวนเวลากลางคืน

อันดับ 7 เยาวชนที่ไม่ได้เรียนต่อ ว่างงาน

อันดับ 8 สนามกีฬา บางหมู่บ้านติดกันบ้านทำให้เกิดเสียงเวลาเล่นกีฬาตอนกลางคืน (เวลา 20.00 น.) และเวลาลูกฟุตบอลหรือวอลเลย์บอลลงในรั้วบ้านซึ่งมีผักสวนครัวอยู่ใกล้ๆทำให้ได้รับความเสียหาย

อันดับ 9 เยาวชนไม่สนใจร่วมงานของหมู่บ้าน ซึ่งเยาวชนส่วนใหญ่จะเรียนหนังสือจึงทำให้ขาดการรวมกลุ่ม และช่วยกิจกรรมของหมู่บ้านตามเทศบาลต่างๆเหมือนอดีต

- ความคาดหวังต่อโครงการวิจัยและกลุ่มเยาวชน
 - ช่วยเสริมความรู้ความเข้าใจเรื่อง ยาเสพติด เอดส์
 - เป็นตัวกลางในการสื่อสารระหว่างผู้ปักครองและเยาวชนในบางเรื่องที่เยาวชนไม่ยอมสื่อสารกับผู้ปักครอง เช่น เรื่องเพศ หรือเวลาไม่ปัญหา
 - จัดค่ายเชื่อมความสามัคคีระหว่างหมู่บ้าน
 - ช่วยเสริมความรู้เกี่ยวกับการเรียนและคอมพิวเตอร์
 - ส่งเสริมด้านกีฬาให้เยาวชนรุ่นเล็กเพื่อป้องกันยาเสพติด
 - คุณสมบัติของเยาวชนที่จะร่วมเป็นแกนนำกลุ่มเยาวชนและโครงการวิจัย ในมุ่งมองของผู้ปักครอง
 - เรียนหนังสือเก่ง
 - ไม่ใช้สารเสพติด
 - มีความน่าเชื่อถือในสายตาผู้ใหญ่
 - เป็นตัวอย่างที่ดีต่อเพื่อน
 - มีความรับผิดชอบ
 - ประสานงานกับเพื่อนได้
 - มีวุฒิภาวะ
 - ประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้รับในการดำเนินชีวิตประจำวัน
 - แนวทางการสนับสนุนการทำงานของกลุ่มเยาวชนและโครงการวิจัย
 - ผู้ใหญ่บ้าน สามารถ ช่วยประชาสัมพันธ์ข่าวสารของกลุ่มเยาวชน
 - ผู้ปักครอง สามารถ ช่วยเป็นที่ปรึกษาให้กับกลุ่ม ให้ข้อมูลสถานการณ์เยาวชนและอนุญาติให้เยาวชนเข้าร่วมกิจกรรม
 - กรุํมการหมู่บ้าน สามารถ บริการสถานที่ของหมู่บ้าน ในการทำกิจกรรมและประชุมกลุ่มเยาวชน

สรุปผลการวิเคราะห์

การประสานกับชุมชน ต้องใช้รูปแบบทั้งที่เป็นทางการ เช่น หนังสือเชิญประชุม หรือไปร่วมประชุมตามการประชุมต่างๆ ที่ชุมชนจัดขึ้น รูปแบบที่ไม่เป็นทางการลงไปปูดคุยตามบ้านปรึกษาตามบ้านผู้นำต่างๆ เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและได้รายละเอียดลงลึกในประเด็นต่างๆ ได้รวมทั้งไม่มีข้อจำกัดด้านเวลา

การสร้างทัศนคติมุ่งมองของผู้นำชุมชนที่มีต่อเยาวชน ในการพูดคุยด้าน

เยาวชน ให้มองในสถานะเป็นพ่อแม่ หรือลุง ป้า น้า อา จะได้ความร่วมมือและแผนการทำงานของเยาวชนมีความเข้มข้นมากต่อเยาวชนไม่แข็งกระด้างและให้ความรุนแรง

การให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้นการทำงาน ผลให้เกิดความเข้าใจในการทำงานและรู้สึกเป็นเจ้าของเนื้องานร่วมกันทำให้เกิดความร่วมมือและการสนับสนุนในการทำงาน

การที่ผู้ประสานงานเป็นคนในพื้นที่ และกลุ่มเยาวชนเคยทำงานมีผลงานมาก่อน ทำให้เกิดความเชื่อถือและเชื่อมั่นในการทำงานของกลุ่มเยาวชนจึงง่ายต่อการประสานงาน

การทำงานต้องศึกษาตารางงานหรือเทศกาลต่างๆ ของผู้นำชุมชน เนื่องด้วยผู้นำชุมชนจะมีภาระกิจมาก ซึ่งบางครั้งต้องไปประชุมร่วมกับงานประชุมที่ชุมชนจัดขึ้นแต่จะมีข้อจำกัดเรื่องเวลาค่อนข้างจะได้น้อยในการประชุมร่วมกับชุมชน

การให้โอกาสผู้นำชุมชนและผู้ปกครองตั้งความคาดหวังต่อกลุ่มเยาวชนและมีการดำเนินการที่ไปสู่ความสำเร็จตามความคาดหวังที่ตั้งไว้ของชุมชน ทำให้ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และชุมชนเห็นความสำคัญของกลุ่มและเครือข่ายเยาวชน ซึ่งมักจะคาดหวังว่ากลุ่มหรือเครือข่ายจะช่วยสร้างพัฒนาร่วมที่เหมาะสมและการพัฒนาตนเองให้กับเยาวชนสมาชิก

1.4 ผู้นำชุมชนและผู้ปกครองเยาวชนในแต่ละหมู่บ้านร่วมกิจกรรมเยาวชน

ภายหลังจากการทำความเข้าใจกับผู้นำชุมชนและผู้ปกครองของเยาวชนเกี่ยวกับโครงการ วิจัย และให้โอกาสในการตั้งความคาดหวังต่อการเข้ามายังชุมชน ทำให้ผู้นำชุมชนสักกิ้นต่อบุตรหลานของตน และมีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นการทำงานร่วมกันของกลุ่มเยาวชนสักกิ้น ที่มาจากการเดินป่าหาของเยาวชนในชุมชน ทำให้ได้รับการสนับสนุนจากผู้นำชุมชนและผู้ปกครอง ดังต่อไปนี้

การสนับสนุนของผู้นำชุมชน

- ร่วมคิดและวางแผนกิจกรรมและแผนงานของกลุ่มเยาวชน
- สนับสนุนงบประมาณจากบประมาณหมู่บ้านและงบประมาณ อบต.
- อบต. หัวยทราย มีแผนงบประมาณที่จะสนับสนุนกิจกรรมเยาวชนอย่างต่อเนื่อง

4. ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกิจกรรมและการทำงานของเยาวชน

การสนับสนุนของผู้ปกครอง

1. เข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มเยาวชน
2. ให้ความตระหนักรู้ในการจัดกิจกรรมของเยาวชน เช่น การจัดทำอาหาร การรับส่งบุตรหลาน
3. ร่วมเป็นวิทยากรและพี่เลี้ยงในกิจกรรมของกลุ่มเยาวชน

บทที่ 4

การวิเคราะห์ปัญหาของเยาวชนและการสร้างเป้าหมายในการทำงานร่วมกัน

วัตถุประสงค์

- เพื่อให้เยาวชนได้เข้าใจปัญหาของเยาวชนเชื่อมโยงกับชุมชนและสังคม
- เพื่อเป็นการสร้างเป้าหมายร่วมกันในการทำงานของเยาวชน

1. ขั้นตอนวิธีการ / กระบวนการทำงาน

วิธีการทำงานใช้รูปแบบการจัดค่ายและจัดประชุมกลุ่มอยู่อย่างต่อเนื่อง ในบทนี้จะกล่าวถึงกระบวนการต่างๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์และผลที่เกิดขึ้นในแต่ละกระบวนการ

1.1 ปัญหาของชุมชนในมุมมองของเยาวชน

กระบวนการคือ แบ่งกลุ่มอยู่เยาวชนที่อยู่หมู่บ้านเดียวกัน กลุ่มละ 5 คน จนครบ 8 หมู่บ้าน ให้หาดูแผนที่หมู่บ้านของตนเองโดยละเอียดและระบุสถานที่ต่างๆ ที่สำคัญ แล้วให้ทำสัญลักษณ์ในแผนที่ที่แสดงถึง จุดเด่นของหมู่บ้าน, ปัญหาข้อควรพัฒนาของหมู่บ้าน จากนั้นนำมาเสนอต่อกลุ่มใหญ่ให้หมู่บ้านอื่นโดยละเอียดว่า จุดเด่นแต่ละจุดมีความสำคัญอย่างไร และจุดอ่อนหรือปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นที่ไหน อย่างไร มีผลกระทบอย่างไรบ้างรวมถึงแนวทางแก้ไขปัญหา

ประมาณผลภาพรวมจุดเด่นและปัญหาของตำบลหัวยทรายที่เกี่ยวข้องกับเยาวชน

จุดเด่นของตำบลหัวยทราย	สถานที่ตั้งของบ้านเรือน	ความสำคัญ
1. ภาคราชศิยอยู่ของประชากรไม่หนาแน่นแต่มีความเป็นชุมชนเป็นญาติกันและรักกัน	กระจายอยู่ทั่วไปในตำบลหัวยทราย	ภาคราชศิยไม่หนาแน่นทำให้ที่อยู่อาศัยไม่แออัด มีความสัมพันธ์ดีในชุมชน เป็นเครือญาติกันมีการช่วยเหลือกันได้ และสามารถช่วยกันสอดส่องดูแลบุตุรูลานของคนในชุมชนได้ ด้วยการว่ากล่าว ตักเตือนให้คำสั่งสอนหรือบางทีบอกกับผู้ปกครองถึงพฤติกรรมของบุตรหลาน เป็นการควบคุมความประพฤติโดยชุมชน

จุดเด่นของตำบลห้วยทราย	สถานที่ตั้งของบ้านเรือน	ความสำคัญ
2. มีพื้นที่ทำงานและทำเกษตรกรรมอย่างมากมาย	กระจายอยู่ทั่วไปในตำบลห้วยทราย	การที่มีพื้นที่ทางการเกษตรมากและชาวบ้านประกอบอาชีพเกษตรทำให้ผู้คนมีความมั่นคงด้านอาหาร คือ มีข้าวกินตลอดทั้งปี มีพื้นผืนดินตามที่ดินที่มีน้ำท่วม เช่น หนองไม้เห็ด สตาน้ำ และผลไม้ตามฤดูกาลทำให้ลดค่าครองชีพ ค่าใช้จ่ายเรื่องอาหารประจำวันในครอบครัวและบุตรหลานสามารถเรียนรู้ชีวิตแบบเรียบง่าย ประหยัดนำไปประยุกต์ใช้กับตัวเองในการใช้ชีวิตประจำวันและอนาคตได้
3. มีสภาพเศรษฐกิจที่ดีมีการทำหัตถกรรมในครัวเรือนมีโรงงานเกี่ยวกับหัตถกรรมในชุมชนมีฟาร์มไก่หลายฟาร์ม มีการปลูกพืชเศรษฐกิจ เช่น พริก กุหลาบ มีสนามกอลฟ์ไก่ชุมชน	- การทำอุตสาหกรรมขนาดเล็กกระจายอยู่ทั่วไปทั้งตำบล - ฟาร์มไก่ตั้งอยู่ที่หมู่ 2,3,5,6 - การปลูกพืชเศรษฐกิจกระจายอยู่ทั่วไปทั้งตำบล	การมีสภาพเศรษฐกิจที่ดีทำให้ประชาชนมีรายได้ที่มั่นคงไม่ต้องย้ายถิ่นฐานไปทำงานนอกชุมชนครอบครัวได้อยู่ด้วยกันพร้อมหน้าเกิดความอบอุ่นในครอบครัวการที่ไม่ต้องย้ายถิ่นฐานทำให้เด็กได้เรียนในโรงเรียนเดิม อย่างต่อเนื่องไม่ขาดช่วง นอกจานั้น เยาวชนยังสามารถหารายได้เสริมช่วงวันหยุด และช่วงปิดเทอม เป็นการช่วยเหลือครอบครัวอีกทางหนึ่ง
4. การศึกษา	โรงเรียนที่ 1 เป็นโรงเรียนขยายโอกาสสูงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตั้งอยู่ที่หมู่ 3 โรงเรียนที่ 2 เป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษาตั้งอยู่ที่	สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาทั่วไปทั้งตำบลอย่างเพียงพอ

จุดเด่นของตำบลห้วยทราย	สถานที่ตั้ง	ความสำคัญ
	หมู่ 2 บ้านหนองแสง โรงเรียนที่ 3 เป็นโรงเรียน ระดับประถมตั้งอยู่ที่ หมู่ 5 บ้านหม้อ โรงเรียนที่ 4 เป็นโรงเรียน ระดับประถมศึกษาตั้งอยู่ที่ หมู่ 7	
5. มีศูนย์กีฬาอยู่ทุกหมู่บ้าน	หมู่บ้านละ 1 แห่งเป็นอย่าง น้อย มีทุกหมู่บ้าน	ทำให้เยาวชนได้เล่นกีฬาออก กำลังกายอย่างทั่วถึงและเป็น การพึ่งพาตัวเอง สามารถเป็นที่ ตัวแทนของหมู่บ้าน สามารถเป็นที่ กระจายข่าวสารต่างๆ ของกลุ่ม เยาวชนได้
6. มีขันบธรรมเนียมประเพณี เป็นของตนเอง (แบบล้าน นา)	ประเพณีและงานต่างๆ จะ จัดขึ้นตามเทศกาลต่างๆ ของชุมชนโดยจัดกระจายทั่ว ไปทั้งตำบล โดยส่วนใหญ่ จะจัดในสถานที่วัด	การที่มีขันบธรรมเนียมประเพณี ต่างๆ ของชุมชนทำให้ผู้คนได้พบ ปะสั้งสรรค์กัน เกิดความสามัคคี ช่วยเหลือกัน บางประเพณีก็ยังมี ความเชื่อเป็นศูนย์รวมจิตใจให้ คนถือปฏิบัติ ประพฤติตามให้ดี งาม เกิดความสงบสุขในชุมชน ถือส่วนหนึ่งทำให้เยาวชนได้ แสดงความเคารพต่อผู้เฒ่าผู้แก่ เป็นการสร้างความสัมพันธ์ใน เครือญาติงานประเพณีต่างๆ ใน ชุมชน อาทิเช่น งานบวช งาน ศพ งานขึ้นบ้านใหม่ ประเพณีทำ บุญกลางหมู่บ้าน งานยี่เป็ง งาน วันสงกรานต์ เป็นต้น และเยาว ชนยังได้เรียนรู้ขันบธรรมเนียม ประเพณีที่ดีงามสืบทอดต่อไปได้

ปัญหาที่เกิดขึ้นในตำบลห้วยทรายที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนพร้อมแนวทางแก้ไข

สถานการณ์ปัญหา	สถานที่เกิดปัญหา	ผลกระทบ	แนวทางการแก้ไข
1. ขยะและมลภาวะ เป็นพิษ	บริเวณชายป่าหมู่ 1 และ หมู่ 6 ซึ่งเป็นพื้นที่ต้นน้ำ ของชุมชนมีการนำขยะ มาทิ้งไว้เกษตรกรใช้สารเคมีในการเกษตร บริเวณเหลือองศาารณะ ของหมู่ 3 มีการนำขยะ จากการจัดงานต่างๆ ไปทิ้งทำให้น้ำเน่าเสีย มีการเผาทำลายเศษไม้ จากการทำหัตถกรรมใน ตอนเย็นซึ่งความกด อากาศมีมากควันไฟ ลอยขึ้นไปข้างบนฟุ่ง กระหายในชุมชน	การทิ้งขยะบริเวณต้นน้ำและลำแม่น้ำ สามารถทำให้น้ำเน่าเสียไม่สามารถนำมาใช้ได้และบางที่ทำให้ปลาตาย ส่งกลิ่นรบกวนและควันพิษทำให้เด็กเลิกป่วยเป็นโรคภูมิแพ้และโรคเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจ	- สร้างสำนักให้กับประชาชนในตำบล - เสรนาให้ผู้ประกอบการที่ทำหัตถกรรมช่วยกันหาแนวทางแก้ไข ¹ - ออกกฎหมายเบียบ กติกาของชุมชนในการควบคุม มลภาวะของชุมชน
2. ถนนหนทางชำรุด เป็นหลุมเป็นบ่อ	ถนนสายหลักจากตัวเมืองมาถึงตำบลห้วยทราย และถนนในซอยต่างๆ ของหมู่ที่ 3 หมู่ที่ 4 และหมู่ที่ 6	ทำให้การเดินทางไม่สะดวกสบาย ประสบอุบัติเหตุบ่อยๆ เกิดความเสียหายในชีวิต และทรัพสินย์	- ร้องเรียนไปยัง อบต. และหน่วยงานที่รับผิดชอบ
3. กระถ่ำไฟฟ้าขัดข้องบ่อยและไม่มีไฟกิ่งตามถนน	ถนนสายหลักของหมู่บ้านต่างๆ ไม่มีไฟกิ่ง และไฟฟ้าดับจะดับพร้อมกันเกือบทั้งตำบล	สะดวกเวลากลางคืน และการที่ไฟฟ้าดับบ่อย มีผลกระทบต่อการทำงานของชาวบ้านในชุมชน เช่น โรงงานเย็บผ้า และโรงงานต่างๆ ถ้าเป็นเวลากลางคืนทำให้เยาวชนไม่ได้ทำการบ้านอย่างเต็มที่	- แจ้ง อบต. ของแต่ละหมู่บ้านของตน เอง - แจ้งหน่วยงานไฟฟ้ามาติดไฟกิ่ง บริเวณสายไฟเป็นประจำอย่างน้อยเดือนละครั้ง

สถานการณ์ปัญหา	สถานที่เกิดปัญหา	ผลกระทบ	แนวทางการแก้ไข
4. เรื่องยาเสพติด	กระจายอยู่ทั่วไปทั้งตำบล	ในเยาวชนทำให้สุขภาพเสื่อมทรุดโรมการเรียนเสีย ก่อเกิดปัญหาการลักเล็กขโมยน้อย ทำให้ชุมชนรังเกียจในตัวเยาวชนในผู้ใหญ่ทำให้เสียการทำงานสิ้นเปลืองเงินทองสุขภาพทรุดโรมและเกิดปัญหาครอบครัว	- เสริมสร้างความอบอุ่นความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว - สงเสริมกิจกรรมสร้างสรรค์เยาวชนด้านต่างๆ เช่นดนตรี กีฬา การกล้าแสดงออก ทักษะชีวิต - ชุมชนผู้ปกครองช่วยกันสอดส่องดูแลเป็นหูเป็นตา ลูกหลาน
5. เยาวชนขาดความสามัคคี	เกิดความขัดแย้งกันระหว่าง หมู่ 1,3,4	ทำให้ทะเลาะวิวาทกันเกิดการบาดเจ็บ และฟ้องร้องกันเป็นคดีความสิ้นเปลืองเงินทอง เสียประวัติของเยาวชนที่ถูกฟ้องร้อง อีกยังทำให้ผู้ใหญ่ขัดแย้งกัน	- จัดค่ายเสริมสร้างความสัมพันธ์เยาวชนระหว่างหมู่บ้าน - พูดคุยกับผู้ปกครองเยาวชนที่เป็นคู่กรณีกันนั่น มาตกลงกัน - ออกกฎหมายเบี่ยบชุมชนในการควบคุมการทะเลาะวิวาท
6. เยาวชนมีเพศสัมพันธ์โดยยังไม่พร้อม	โดยทั่วไปในตำบลห้วยทราย	เยาวชนมีเพศสัมพันธ์เมื่อยังไม่พร้อมทำให้เกิดการตั้งท้องที่ไม่ประสงค์ต้องออกจากโรงเรียน ติดโรคติด	- ให้ความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษาอนามัยเจริญพันธ์กับวัยรุ่น และการป้องกันการตั้งท้อง

สถานการณ์ปัญหา	สถานที่เกิดปัญหา	ผลกระทบ	แนวทางการแก้ไข
		ต่อทางเพศสัมพันธ์ และมีความเสี่ยงต่อ โรคเอดส์	และการหลีกเลี่ยงการ มีเพศสัมพันธ์ - มีศูนย์ข้อมูลให้คำ ปรึกษาช่วยเหลือเมื่อ เกิดปัญหา
7.ค่านิยมส่งบุตร หลานไปเรียนหนังสือ ในเมือง	ผู้ปกครองที่มีฐานะ ปานกลางและค่อน ข้างดีจะส่งลูกไปเรียน หนังสือในเมืองตั้งแต่ ยังเด็ก	- ทำให้สิ้นเปลือง เงินทองเสียค่าใช้ จ่ายสูง - นักเรียนที่เรียนใน ชุมชนมีน้อยลง อาจส่งผลให้ต้อง ยุบโรงเรียนมา รวมกัน - เมื่อนักเรียนน้อย ทำให้จำนวนครู ต่อโรงเรียนลดลง ไม่เพียงพอต่อการ สอนแต่ละวิชา คุณภาพการ ศึกษาลดลง	- ช่วยกันพัฒนาคุณ ภาพการศึกษาให้ดีขึ้น ได้มาตรฐานเท่ากับ โรงเรียนในเมือง
8.การครอบปั้นของผู้ นำท้องถิ่น	เกิดขึ้นกับบางหมู่บ้าน โดยเฉพาะการก่อสร้าง ต่างๆ และโครงการ เกี่ยวกับการเกษตร	- ทำให้การพัฒนา ล่าช้าเสียบ ประมาณโดย เปลาประยุชน์ - เสื่อมเสียซื่อเสียง ของตำบลและ เกิดความขัดแย้ง ในชุมชน	- จัดระบบการตรวจ สอบการทำงาน ของผู้นำชุมชน - คัดเลือกผู้นำที่ดีที่ เหมาะสมมาเป็น ตัวแทนของชาว บ้าน

1.2 การวิเคราะห์ปัญหาเยาวชน

กระบวนการ การวิเคราะห์ปัญหา แบ่งกลุ่มย่อยกลุ่มละ 5-6 คน ช่วยกันระดมปัญหา ของเยาวชนในชุมชนจากนั้นคัดเลือกปัญหาสำคัญมาวิเคราะห์โดยใช้กระบวนการการต้นไม้ปัญหา

ผลจากการระดมปัญหาเยาวชนในชุมชน

1. ทะเลาะวิวาท
 2. ยาเสพติด
 3. เล่นการพนัน
 4. ค่านิยมฟุ่มเฟือย
 5. ชี้เกี้ยง
 6. แข่งรถ ขับรถเร็ว
 7. ปัญหาโรคเอดส์
 8. ติดเกมส์คอมพิวเตอร์
 9. ครอบครัวแตกแยก
 10. หมกมุนในสิ่งผิด
 11. เยาวชนก้าวร้าวเป็นนักเลง
 12. มัวเซ็กซ์และละเมิดสิทธิเพื่อน
 13. ปัญหาการร่างงาน
 14. เที่ยวกางคีน
 15. ปัญหานี้สิน
 16. ทำลายข้าวของสาธารณะ
 17. ไม่ให้ความร่วมมือในกิจกรรมและไม่มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน
 18. หนี้เรียน เรียนไม่จบ
 19. พ่อแม่เมี้ยส์ใจลูก
 20. เด็กตัวรังแกเด็กเล็ก
 21. ขาดการศึกษา
- ปัญหาสำคัญนำมายิเคราะห์เป็นต้นไม้ปัญหา